MOKSLAS ✯ MENAS LITERATŪRA

JONO JABLONSKIO gyvenimo ir darbo kelias

jo raštų ir šių dienų žvilgsniu

ST. BARZDUKAS, Clevelandas, Ohio

1960 gruodžio 30 suėjo šimtas metų nuo Jono Jablonskio gimimo. Į mūsų tautos istorijos lapus Jablonskis įsirašė kaip bendrinės lietuvių kalbos kūrėjas ir kaip lietuvis patriotas visuomenininkas bei švietėjas. Todėl jo gimimo sukaktis yra gera proga iš naujo susipažinti su šio didžiojo mūsų tautos vyro gyvenimu bei darbu ir palyginti jo rūpesčius bei pastangas su šių dienų tautiniu mūsų spurdėjimu.

Lietuvio ūkininko sūnus

Jablonskio kelias į savo tautą toks pat kaip ir daugelio ano meto mūsų tautinių veikėjų bei kėlėjų. Diduomenė ir bajorija nutauto, tad neteko nė vadovaujamo vaidmens. Nauji vadai turėjo ateiti iš apačios, iš liaudies, iš mūsų ūkininkijos. Kadangi Jablonskutis iš mažų dienų pasižymėjo "gera" galva, tad jo motina ir jos dėdė kan. J. Šipaila norėjo, kad jis imtų eiti mokslus ir toliau geru ar žymiu to laiko žmogum (kunigu) taptų (Raštai I, 287).

Šitas noras atidarė Jablonskiui kelius į mokyklas — į Naumiesčio pradinę mokyklą ir Marijampolės gimnaziją. Lietuviškai skaityti jis išmoko iš savo motinos ir vieno siuvėjo, siuvusio jo tėvų namuose.

Lenkų dvasios įtakoj

Marijampolės gimnazija buvo rusiška, pačiam mieste vyravo lenkų kultūros dvasia bei nuotaikos. Šitoms nuotaikoms neatsispyrė nė lietuviai, todėl "tėvams, giminėms ir globėjams ypač rūpėjo, kad išmokčiau, kaip reikiant, lenkiškai" (I 69). Jablonskis lenkiškai išmoko mieste begyvendamas ir knygas beskaitydamas. Viso to vaisiai: "Paskutinėse kliasose buvau jau tikras lenkas, kaip ir visi kiti mano draugės lietuviai, draugai — lietuviai su manim ir aš su jais kalbėjomės tiktai lenkiškai, svajojome tiktai apie lenkų literatūros didybę" (I 70).

Taigi su Jablonskiu dėjosi tas pat, kas dabar dedasi su daugelio mūsų vaikais, atiduotais svetimajai aplinkai ir mokyklai. Juo labiau, kad nereto mūsų tos pačios ir nuotaikos: "Kad mokame lenkiškai kalbėti ir taip tarp savęs kalbamės, tėvai ir globėjai tik pasidžiaugdavo (I 70).

Lietuvių "pasiutėliai"

Bet Jablonskis pasakojas gimnazijoje girdėdavęs ir apie lietuvių "pasiutėlius". Šiuo vardu jis su draugais vadindavęs tuos, kurie "tuokart imdavo savotiškai, ne lenkiškai kalbėti". Tai buvę Petrapilio ar Maskvos universitetų studentai, Petrapilio dvasinės akademijos auklėtiniai. Vienas kitas iš jų taip pat užklysdavęs ir į Marijampolę. Tik su jais kokių nors artimesnių pažinčių nebuvę. Šiuos pasiutėlius jie taip pat pravardžiuodavę lenkiškai "litvomanais". Betgi šių "litvomanų", nors ir nepažįstamų, "dvasia budino mūsų jaunas galvas ir drumstė ten, kur seniaus rodėsi viskas aišku ir suprantama" (I 70).

Kai Jablonskis mokėsi gimnazijoj, mūsų raštui jau buvo brukama "kirilica", t. y. rusų raidės. Marijampolės gimnazijoj buvo įvestos lietuvių kalbos pamokos tiems mokiniams, kurie jų norėdavo. Tai buvęs tikras vargo mokslas: mokiniai į klasę ateidavę be kokių knygų, tik pats mokytojas arba ir mokiniai, jo liepiami, ką paskaitydavę klasėje, mokytojas paaiškindavęs vieną kitą šių skaitinių žodį arba posakį... "Apie šiokias tokias mūsų kalbos taisykles, apie jos gramatiką ar istoriją man netekdavo nė iš Staniškio (Jablonskio lietuvių kalbos mokytojo) išgirsti" (I 298).

Šito mokytojo garbei reikia pasakyti, kad jis lentoj paprastai nieko nerašydavęs liepiamąja vartoti "kirilica". Buvę tada skaitomi Valančiaus, Daukanto, Donelaičio... kūrinėliai.

Ir antra pastaba: šių dienų mūsų vargo mokyklos svetur dirba nepalyginti geresnėmis sąlygomis. Bėda tik ta, kad imame sirgti senosios savo diduomenės bei bajorijos ligomis: kaikam lietuvių kalbos mokslo jau nebeireikią...

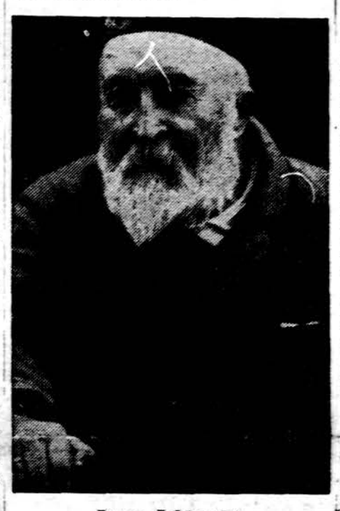

Jonas Jablonskis

Nepalyginamas ir nepasekamas Koršas

Iš visų mokslų Jablonskiui labiausiai sekėsi senovės lotynų ir graikų kalbos. Tuo jis buvo garsus jau gimnazijoj. Todėl ją baigęs, taip pat pasirinko senovės kalbų studijas universitete.

Į Maskvos universitetą Jablonskis važiuoja jausdamasis lenku. Bet ten taip pat randa nemaža jau pažįstamų lietuvių. Be didelio noro stoja į jų būrelį, nes "kitaip negalėjau padaryti" (I 71). Kai vienas jo draugas lietuvis to nepadaręs, Jablonskis jo nepeikęs, net jam teisinęsis.

Bet Jablonskis įsitraukęs į šio būrelio darbą, ir naujieji draugai "litvomanai" ėmę patikti. Po kokio pusmečio jau galėjęs pateisinti ir ginti gerąją lietuvių "pasiutimo" pusę. Su senaisiais draugais ėmęs rašinėtis lietuviškai.

Toliau įsižiebė Prūsuose "Aušra". Jablonskis pasakoja: "Visi džiaugiamės, gėrimės 'Aušros' turiniu ir šiltais drąsiais redaktoriaus žodeliais, prakalbėtais į Lietuvos žmones. Atbudau sukrutau ir aš. Ėmiau rengtis ir pats į darbą" (I 230).

Didelės įtakos Jablonskiui taip pat darė du įžymūs Maskvos universiteto lingvistai profesoriai Fil. Fortunatovas ir Teodoras Koršas, atkreipdami jo akis į lietuvių kalbą. Prie Koršo ilgėliau jis stabtelėjo savo atsiminimuose.

Koršą Jablonskis apibūdina nepalyginamu bei nepasekamu. Koršas puikiai mokėjęs daugelį senųjų ir naujųjų kalbų. Jis taip pat puikiausiai mokėjęs ir lietuvių kalbą: "mūsų kalbos dvasia su didžiosiomis jos ypatybėmis buvo jam geriaus suprantama, nekaip mums patiems" (I 188). Buvęs geras patrauklus profesorius: "Pastebėjęs, kad jo klauso auditorijoje lietuvis, latvis, lenkas, ukrainas, lyg tyčia stengdavosi įtraukti savo klausytoją į skelbiamojo mokslo sritį. Ir įtraukdavo pirmiausia, rodosi, tuo, kad pats dėmėdavosi klausytojo gimtąja kalba, tos kalbos dėsniais, paties klausytojo jos mokėjimu. Ir žmogus nenoromis imdavai mokyties tos savosios kalbos, kuria taip dėmisi, kurią taip brangina mokslo reikalui mylimasis, galvotasis, talentingasis lektorius... (I 188). Koršas taip pat traukė studentus pavergtųjų tautų ir tautelių užtarimu, supratimu. Jis daug kur klabino ir daug dirbo, kad būtų greičiau numesti ir lietuvių tautai sunkūs spaudos draudimo pančiai. Jis gynė ir gelbėjo dėl to į valdžios rankas pakliuvusį, nelaimingą lietuvį. Taigi rusų tauta siuntė mūsų valdyti ne tik V. Kudirkos nupieštus kruglodūrovus, bet ji taip pat turėjo ir koršų, ugdžiusių mums tokius žmones kaip Jablonskis.

Didelė gėda savosios gerai nemokėti

Baigęs universitetą, likusį savo gyvenimą Jablonskis atidavė lietuvių kalbos ugdymo darbui. Šitą darbą varė keliomis kryptimis: jis kalbą tyrė ir kūrė jos dėsnius, valė ją nuo svetimų šiukšlių (tokių kaip **griekas, pakūta, pekla, zerkolas, abrozas, abrūsas, panedėlis, alavėlis, atramentas, učitelis, sūdas** ir kt.), rašė vadovėlius ir kitas kalbos mokslo priemones. Šitą darbą varė šūkiu, jo vėliau išreikštu šiais visiems mums atmintinais žodžiais: didelė garbė svetimomis kalbomis kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti.

Jablonskio nuopelnai mūsų kalbai milžiniški. Pasak J. Balčikonio, kito mūsų kalbininko, šiuo metu esančio Lietuvoje: "Už nuopelnus, padarytus lietuvių kalbai, jis amžinai paliks tautos atminime. Kol mūsų kalba skambės tarp šios žemės giminių, tol ji, jo apvalyta nuo svetimų šiukšlių, išskaidrinta ir šas taip pat traukė studentus kartų kartoms skelbs jo vardą. Iš prastos kaimiečių susižinojimo priemonės, kuria buvo laikoma lietuvių kalba, jis beveik per puse šimto metų nepaaujamo **darbo padarė ją tobulu** minties įrankiu, tinkančiu vartoti visose kultūriškai organizuoto krašto gyvenimo srityse" (I, XI).

Kitas klausimas, ar darome taip, kaip Jablonskis mokė. Deja, ne vieno mūsų sąžinę spaudžia nemažos kalbinės nuodėmės. Pavartykime kad ir "Gimtojoje Kalboje" dabar dedamas recenzijas: kiek ten iškeliama nusikaltimų mūsų kalbos dėsniams ir kultūrai! Mūsų uolumą bei rūpestingumą nekaip teliudija tokie duomenys, kad ligi šiol kaikurie mūsų žurnalistai niekaip neišmoksta taisyklingai parašyti tokių žodžių kaip **gresia ir graso.** Ne tik dienraščiuose bei savaitraščiuose, bet net ir tokiame "Aidų" žurnale vis teberašoma: amžinos **atmintiės** prof. dr. K. Pakštas **(atminimo), apibudinti (apibūdinti,** plg. **būdas),** pasaulinio **mąsto (masto),** pakviestas **geografijai dėstyti (geografijos** dėstyti)), **dėlto** būdavo mielai klausomas **(dėl to),** tuo idealu buvo **persiėmęs** ir kt. (žr. 1960 Nr. 10). Šitaip nerašytume, jei paslinktume pasidomėti, kas mūsų kalbos mokslo jau yra duota, jei mokėtume pagerbti pačius mūsų kalbos mokslo kūrėjus.

Kaip nereikėtų kritikuoti

Šitokia antrašte pavadintu straipsniu Jablonskis 1920 metais atsiliepė į lietuvių spaudoje dedamas įvairias kritikas. Nuo to laiko praslinko jau 40 metų, bet jų nepakako mums pasimokyti bei subręsti: ką darėme tada, tebekartojame ir šiandien. Todėl vėl aktualu Jablonskio pasiklausyti.

Jablonskis minimame straipsny skiria dvi kritikos rūšis. Pirma, jis sako, mes galį nesutikti su vienu kitu žmogaus pasakymu, su viena kita jo nuomone, tik kritikuodami ir savo skirtingą nuomonę reikšdami, mes turį "su kritikuojamuoju elgtis žmoniškai, padoriai, teisingai", mes negalį "kritikuojamojo pasakymų saviškai kraipyti" (I 216—217).

Bet mūsų raštuose esą ir kitokių kritikų: "kritikuodami mėgstame kartais iškraipyti pirmiausia kritikuojamojo žmogaus mintį, jo pasakymus, randamus rašte, arba stengiamės tą žmogų, žūt būt, suniekint, su purvais sumaišyti, patys save tuo suniekinimu iškelti..." (I 217).

Jablonskis gynėsi nuo šios antrosios rūšies kritikų. Reikia visais galimais būdais taip pat gintis nuo jų šiandien ir mums savo Bendruomenės gyvenime ir darbe. Todėl negalime nepritarti K. Mockaus siūlymui: "Mums labai reikia mokytis kultūringo politikavimo. Ir tai privalu ne tik priekyje išstatytiems žmonėms, bet ir visiems kitiems, atskirų padalinių, atskirų politinių sambūrių ir atskirų vietovių darbuotojams. Labai reikia saugotis paprastų peštukų, kurių visada būna, bet kurie mūsų sąlygose ypač pavojingi" (Liet. Dienos 1960 lapkr. mėn.).

Šitų peštukų, visai neatsakingų už savo žodžius, žalą daugiau mažiau jaučiame visi viešojo mūsų darbo žmonės. Jų asmeniškumą, priekabingumą, demagogiją tenka taip pat patirti ir man mano lietuviško darbo pastangose. Su apgailestavimu reikia pastebėti, kad kaikuri mūsų spauda, duodama vietos pasisakyti prieš peštukus apskritai, konkrečiais atvejais vis dėlto sudaro sąlygas jiems nevaržomai reikštis. Todėl Jablonskio balsas vis tebėra tik šauksmas tyruose.

Nuo atleidimų iki kratos

Kaip sakėm, Jablonskis taip pat buvo gyvas mūsų visuomenės ir švietimo žmogus. Čia jį ne tik kritikavo, bet ir persekiojo bei skriaudė. Rusų valdžia jam, kaip katalikui, nedavė Lietuvoje mokytojo vietos. Davusi vietą Latvijos Mintaujoj, sekė jo lietuvišką darbą, buvo šiuo darbu nepatenkinta ir po kelerių metų nukėlė Jablonskį į Estijos Taliną — toliau nuo savo krašto ir artimų žmonių. Taline žandarai jį kratė, rado jo ranka rašytus tam tikros lietuvių draugijos įstatus, ir Jablonskis buvo atleistas iš tarnybos. Dabar jis gyvenimo mėtomas iš vietos į vietą — ilgiau ar trumpiau gyvena Pskove, Šiauliuos, Vilniuj, Panevėžy, Breste, Gardine, Veliže, Voroneže. Čia sunkiausiai pergyveno lietuvių žandarų kratą. Taip jis pavadino savo mokinius lietuvius socialistus, stojusius po Rusijos perversmo į komunistų tarnybą: "Taip, mane iškratė šiuo tarpu **mokiniai lietuviai,** pabėgę drauge su kitais nelaimingaisiais tremtiniais ir tarnaują dabar tose šių dienų vyriausybės įstaigose, kurios jau tik proletarų gerove ir Rusų revoliucijos ūgiu tesirūpina!" (I 214). Mat, Jablonskis Rusijoj priklausė Lietuvių Tautos Tarybai, tad kratytojai jieškojo jos popierių. Jablonskiui būdinga: kratytojų kalbinamas lietuviškai, jiems atsakinėjo rusiškai: "Pats aš kalbėtis su kratytojais galėjau tiktai rusiškai: su žandarais iš mažų dienų buvau pratęs šnekėtis nelietuviškai" (I 213).

Nepriklausomoje Lietuvoje

Tik nepriklausoma Lietuva iš tikrųjų sudarė normalias sąlygas Jablonskiui laisvai dirbti. Deja, šiam darbui jis jau netūrėjo sveikatos. Būdamas paralyžuotas, pats nė rašyti negalėjo. Dabar jis savo veikalus jau tik rašydino: pats diktuodavo,

(Nukelta į 7 psl.)

Nijolė Jankutė

PROSENELĖ

Sugrabusiose rankose laikai anūko sūnų.
Kokia gležna ta spurzdanti gyvybė,
Priglausta prie nuvytusios krūtinės!
Dvi naujos akys skverbiasi į tavo veidą,
Ir tu nebegali suprast,
Kad jau prabėgo šitiek metų!

Tartum lyg vakar kraitvežiai iš klėties skrynias nešė,
O pamergės tau ant vejos sadutę šoko.
Taip neseniai tartum girgždėjo lopšio lingė,
Kai pirmgimį supei purienoms žydint...
Tai kiek ta gegė metų iškukavo,
Kai kraičio drobes baltinai po vyšniom?..

Visi jie nuplaukė pavandeniui, kaip kovo ižas.
Nusinešė ir ašaras, ir skausmą kartų...
Net ir vargai nuvyto, kur varčioj lapojo,
Ir tie džiaugsmai, tarytum kviečio daigas...
Tik tu pasilikai — nudžiūvusi šaka —
Perdaug atlaikiusi audrų, išnešus vaisių...

Sugrubusiose rankose laikai anūko sūnų
Ir glausdama tą spurzdančią gyvybę,
Žinai, kad pagaliau atėjo paskutiniai metai,
Kuriuos tau tąsyk gegė iškukavo...

Jadv. Paukštienė — Pavasarėjant (akvarelė)

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **L. Dambriūno knyga** "Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai", laimėjusi "Aidų" žurnalo mokslinę 1959 metų premiją, išėjo iš spaudos. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius. Veikalas labai kruopščiai parengtas, panaudota naujausioji tuo klausimu literatūra vokiečių, latvių, rusų, prancūzų, lenkų, anglų kalbomis, o taipgi panaudotos tuo klausimu paruoštos studijos okupuotoje Lietuvoje. Knyga turi 160 pusl. Gale pridėta veikalo santrauka anglų kalba.

Turinyje iš pradžių aptariama, kas yra tie veiksmažodžių aspektai, toliau — nagrinėjami veiksmažodžių aspektai įvairiose formose, kaip esamojo laiko, būtojo, būsimojo, būtojo kartinio, bendraties, dalyvių. Kritiškai apžvelgiami kitų tyrinėtojų atlikti darbai ir duodamos išvados. Gale duodamas palyginimas su lenkų kalbos veiksmažodžiu aspektais. Lietuvių kalbos mylėtojams šis veikalas yra niekad nenustojanti reikšmės didelė vertybė.

● **Dail. Henrikas Šalkauskas** neseniai atšventė savo kūrybos dešimtmetį. Dabar gyvena Australijoje. Yra gimęs 1925 m. Kaune. Mokėsi M Pečkauskaitės prad. mokykloj, vėliau Aušros gimnazijoj. Jo tėvas, karininkas, okupantų išvežtas, mirė Solovkuose. Mūsų dailininkas tremtyje studijavo grafiką Dancige, vėliau Freiburge. 1949 metais išvyko į Australiją, kur, apsigyvenęs Sydnėjuje, nuoširdžiai pasišventė kūrybos darbui. Priimtas į aktyviausią Australijoje Dabarties Meno Draugiją, nepraleidžia nei vienos jos ruošiamos parodos. Atkakliomis pastangomis pasiekė, kad jis yra laikomas vienu iš geriausių Australijos grafikų. "Jo kūriniai vietos, be Sydnėjaus, ir kituose Australijos centruose ir užsieniuose", — rašo "Mūsų pastogė". Kūryboje jo nedomina žmonės. Jis ieško gyvybės gamtoje. Paskutiniu metu jis ypatingai nukrypo prie abstraktinės tapybos.

● **A. a. prof. dr. Kazio Pakšto** nekrologas tilpo laikraštyje "Christian Democratic Review" — centro Europos (Paris — London — New York) krikščionių demokratų unijos organe. Tiksliai aprašyta velionio biografija ir jo veikla, kaip mokslininko ir didelio masto visuomeninko.

Norvegijos laikraščiai, sužinoję iš Suomijos spaudos apie prof. K. Pakšto mirtį, taipgi įdėjo velionio nekrologą. Dienraštyje "Norges Handels og Sjfarts Tidende", Oslo (1960. XI. 8 d.), Lietuvos garbės gen. konsulas Norvegijai H. M. Hansen savo straipsnyje "Pabaltės visuomenininkų eilė susimažina" plačiai aprašo profesoriaus veiklą savo tėvynės gerovei.

Dienraštis "Aftenposten", Oslo (1960. XI. 8 d.), taip pat paskelbė prof. K. Pakšto biografiją ir jo veiklos aprašymą.

● **Domo Veličkos** paruošta "Lietuvių literatūra", antra dalis, su chrestomatiniu priedu, skirta šeštai klasei, jau spausdinama "Draugo" spaustuvėje. Prie knygos bus ir literatūrinis žemėlapis. Veikalas gausiai iliustruotas. Tikimasi, kad knygų rinkoje pasirodys vasario mėnesį. Ši antroji dalis apima nuo pradžios rašytinės literatūros iki spaudos laisvės atgavimo. Leidžia Chicagos Aukšt. Lituanistikos Mokykla. 5620 S. Claremont, Chicago 36, Ill.

"Lietuvių literatūros" pirma dalis spausdinama Morkūno spaustuvėje. Šis leidinys apims tautosaką.

● **Vytautas Saulius,** lituanistas ir buvęs gimnazijos mokytojas, dabar Litho Art Studio savininkas Chicagoje, pereitais metais apsiėmęs periodiškai leisti Lietuvių Bibliografijos Tarnybos periodinį leidinį "Knygų Lentyną", savo pažadą ištesėjo, išleisdamas keturius numerius, kiekvieną po 24 puslapius. Du paskutinieji numeriai, apimantieji paskutinių mėnesių bibliografiją, yra spausdinami ir netrukus pasieks skaitytojus. Tenka labai teigiamai vertinti šį lietuvį, kad jis, palyginti, iš nedidelės savo įmonėlės pajamų, paskyrė per metus kelius šimtus dolerių. Tas pats V. Saulius sutiko ir 1961 metais finansuoti "Knygų Lentynos" leidimą, ir toliau redaguojant mūsų bibliografui Aleksandrui Ružancovui (1132 North Walnut Street, Danville, Ill.) ir Broniui Kviklių Chicagoje. Iš negausios prenumeratos apmokamos smulkios leidimo bei ekspedicijos išlaidos.

Pažymėtina, kad KL siuntinėjama nemokamai viso laisvojo ir pavergtojo pasaulio didesnėms bibliotekoms, iš kurių LBT gauna daug malonių užuominų apie lietuviškų knygų ir periodikos leidimą laisvajame pasaulyje. Eilė lietuvių kultūrininkų pereitais metais parėmė šią akciją, užmokėdami po vieną kitą ar net keletą prenumeratų, skirtų pasaulinėms bibliotekoms. Būtų gerai, kad ir šiais metais atsirastų geraširdžių aukotojų (metinė prenumerata $2.50), kurie KL užsisakytų jeigu ne sau, tai bent užsakytų kuriai nors bibliotekai, kad ten išliktų amžiams žinios apie lietuvių spaudos darbus tremtyje bei emigracijoje.

● **20 metų, kaip savo tarpe neturime Mykolo Linkevičiaus,** švelnios sielos poeto, mirusio 1941 m. sausio 12 d. Mirė eidamas 32 metus Kaune. Kilęs nuo Šiluvos, mokėsi Kauno Kunigų Seminarijoje, literatūros studijas ėjo Vyt. Didžiojo Universitete, buvo narys Šatrijos Meno Draugijos. Mokytojavo Kretingos Pranciškonų Gimnazijoje. Susirgęs džiova, mirė A. Panemunės sanatorijoje. Iš spaudos išėjo jo du poezijos rinkiniai: "Žydrynių atspindžiuose" (1929 m.) ir "Ateina Dievas" (1936 m.). Taipgi jo kūrybos yra Septynių almanache ir Žemaičių antologijoje. Jo poeziją ir literatūrinius straipsnius spausdino "Ateitis", "N. Romuva", "Akademikas", "Jaunoji Karta". Jo dažnesnės temos — tėviškės skurdas, gimtų laukų ilgesys, religinės mintys. Buvo daugiau pamėgęs graudų, elegišką toną. Dalis jo kūrinių liko rankraščiuose.

● **Leidinys paminėti 75 m. LRKSA sukaktį.** Iš spaudos išleista suglausta Liet. R. Kat. Susivienijimo Amerikoje istorija anglų kalba. Tekstą paruošė V. T. Kvetkas. Leidinys pavadintas: "A Brief Resume of the History of the Lithuanian R. Catholic Alliance of America and People of Lithuanian Ancestry 1886—1961". Primenama Lietuvos praeitis, pirmieji lietuviai JAV, pirmosios lietuvių bendruomenes šiame krašte, LRKSA įsikūrimas, kultūrinė veikla, pastangos Lietuvos nepriklausomybės siekiant, politinė veikla, apdrauda. Leidinys turi 15 pusl.

● **Juozas Slitka ir V. Koralkevičiūtė** Brazilijoje baigė medicinos fakultetą ir gaus medicinos gydytojų diplomus; **Vytautas Juozas Bendžius** baigė medicinos fakultete odontologijos mokslus.

IZRAĖLIO LAISVĖS KOVOS FILME "EXODUS"

ALĖ RŪTA, Hollywood, Calif.

Prasideda Kipro saloje. Laivas "Olympia", su 611 žydų pabėgėlių, britų sulaikomas. Jiems neleidžiama išplaukti į Izraelį, žydų žemę. Britų tarnautojas, bet žydas ir patriotas, Ari (Paul Newman) pasiryžta padėti saviesiems. Jis pakiša mintį: bado sreiką. Daugiau kaip šimtoji žmonių, vaikų, senių, nėščių moterų, ne tik stiprių jaunųjų, atsisako priimti iš britų maistą. Laivo vardas "Olympia" užbraukiamas, vietoj jo parašomas naujas — "Exodus". Žmonės susikaupę, rūstūs ir tylūs. Pilnas laivo denis lyg apmirusių gyvybių. Tai protestas prieš neteisybę, daromą žydams, po karo ištroškusiems laisvės, ramybės ir pastogės savoje žemėje. Didelė neapykanta britams.

Bado streikas atveria kelią į Izraelį

Tai sukelia užuojautą žydams. Pasaulio radijas, spauda netyli. Daugelio mintys atkreiptos į laivą "Exodus". Amerikietė gailestingoji sesuo Kitty Fremont, kurios vyras neseniai žuvęs karinės tarnybos metu ir kuri pusiau be tikslo dabar keliauja po pasaulį, irgi atkreipia savo akis ir širdį į kenčiančius žydus ir į narsiai juos užtarianį ir jiems vadovaujantį jaunąjį Ari. Kitty Fremont (Eva Marie Saint) pastebi gailestingą ir gabią žydaitę Karen (Jill Haworth), kuriai pasiūlo savo globą; ją įdukrinsianti, išsivešianti į Ameriką ir auklėsianti. Bet Karen dar norėtų atrasti savo tėvą, kuris karo metu yra dingęs (motina žuvusi). Amerikietės globotinė, per klaidą ar sąmoningai, britų įgrūsta į laivą, drauge su visais žydais pabėgėliais, kurie dabar badauja dėl žmogaus teisių. Kitty Fremont ieško jos laive, dar labiau patraukdama žydų vargų ir kančių, ir nutaria jiems padėti, slaugydama sergančius.

"Exodus" nugali britų įstatymus. Humaniškas britų generolas (Ralph Richardson), amerikietės įkalbamas, skrenda į Londoną kalbėtis su valdžia. Jo kelionės ir spaudos bei radijo balsų rezultatai geri: "Exodus" leidžiamas išplaukti į Izraelį. Kova laimėta.

Kovos žydų žemėje

Toliau prasideda lyg ir antroji dalis: kovos pačioje žydų žemėje. Pogrindžio kovos. Kovos su britų valdžia ir su arabais. Čia pamatome žilus senelius ir jaunus karštuolius, vyrus ir moteris, — atkaklius žydų kovotojus už savo teises ir už savo žemę. Jų tarpe — Ari. Jų tarpe daugumas atbėgėlių po karo. Patriotais, kovotojais tampa net ir tie, kurie karo metu išdavinėdavo naciams savuosius. Vienas iš tokių, jaunas ir stiprus, savųjų dabar gerokai pabaustas, tampa vienu iš pačių reikšmingiausių partizanų, atlikusių pavojingiausių žygių lemtingose laisvės kovose. Taip, jis buvo suklydęs. Bet jis gailėjosi, jis atsivertė, jis ašaromis nuplovė savo buvusias nuodėmes, vidaus kančia jas išdegino. Užtat jis tapo didvyriu, neužmirštamu tautoje. Jis tapo vertas ir skaisčios mergaitės, tokios, kaip Karen, meilės, kuri meilę jam išpažinusi, tą pačią naktį žuvo nuo žiaurių arabų.

Amerikietė Kitty Fremont, matydama Ari ir jo draugų, taip pat, savo globotinės Karen ir jos tėvo (kurį atranda kalėjimuose sužalotą, amžiną invalidą) nepaprastus pasiaukojimus savoms idėjoms ir savai šaliai, iš širdies pamilsta jaunąjį Ari ir jo gimtinę. Jie lieka su jais visam gyvenimui.

Įspūdingas filmas

Filmas "Exodus" pagamintas pagal to paties vardo romaną (autorius Leon Uris). Romanas 630 puslapių. Filmas nuodugniai sekė romano turinį, todėl ir užtrunka tris su puse valandos. Čia matome kalėjimus, kuriuose kentėjo žydų laisvės kovotojai, matome baisius sprogdinimus, susišaudymus, matome brutalius nužudymus, girdime žydų vadų pasitarimus, pagaliau, — milžiniškų minių ovacijas, kai Izraelis pripažįstamas laisva, nepriklausoma valstybe. Filmas įspūdingas visais tais realiais vaizdais. Pastatymas labai turtingas. Bet vietomis jaučiama ir kiek perdėjimo. Kartais atrodo, kad ne tiek skauda, kiek rėkiama. Perdėtas ir neapykantos britams akcentavimas.

Filmas "Exodus" laikomas vienu iš geriausių šiais metais. Ir Paul Newman, Ari rolėje, ko gero gali laimėti geriausio šių metų artisto titulą. Jam buvo kur pasireikšti, ir pasireiškė gerai. Labai simpatinga buvo Eva Marie Saint, Kitty Fremont rolėje. Aktorė ne iš dailiųjų ir ne iš jaunųjų, bet pavergia savo labai natūralia, labai kultūringa ir tik jai būdinga vaidyba.

Filmą pastatė Otto Preminger Hollywoode.

V. Ignas. Piemenukas; Čiurlionio Galerijos nuosavybė; mecenatas L. A. M. Klubas.

OKUP. LIETUVOJ

▼ **Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos 1529 metų statutą** pereitų metų pabaigoje nauja laida išleido Sovietinės Gudijos mokslų akademija. Šį leidinį redagavo pereitais metais Lietuvoje miręs žinomas mūsų istorikas prof. K. Jablonskis. Prie jo redagavimo bei leidimo darbo dirbo: sovietiniai bei gudų mokslininkai: Černeskaja, Krapivin, Abesebarskij ir kt. Išleista Minske 2,300 egz. tiražu. Leidinys yra 254 puslapių. Pradžioje patiekiama šio statuto istorija ir aptarimas, toliau tekstas ir komentarai bei pastabos.

▼ **Istorikas R. Jasas** pereitais metais paruošė prof. K. Jablonskio redakcijoje naują istorinį veikalą — "Lietuvos miestelėnų ir valstiečių ginčai su dvarų valdytojais" II-ją dalį. Pirmoji šio veikalo dalis buvo išleista 1959 metais. Antroje veikalo dalyje skelbiama kai kurių svarbių istorinių dokumentų, jų tarpe 1769 m. Šiaulių ekonomijos sukilimo tardymo protokolai ir teismo sprendimas. Leidinys patiekia medžiagos ir apie kelias dešimtis Lietuvos vietovių. Jo vertę mažina faktas, kad okupacijos sąlygose, redaktoriai negali patiekti tos medžiagos, kuri būtų kuomi nors palanki kitiems (ne baudžiauninkų) luomams, dvasiškijai arba žalingi rusams.

▼ **Lietuvos istorijos šaltinių I-sis tomas,** 615 pusl. apimties veikalas, pasirodė prof. K. Jablonskio redakcijoje 1955 metais Vilniuje. Jis paskelbė eilę svarbių Lietuvos praeitį liečiančių dokumentų lietuviškame vertime nuo Tacito (98 m. po Kr.) laikų iki 1860 metų. Kadangi šis tomas pasirodė naudingas lietuviams, antrasis veikalo tomas, kaipo tos pačios prigimties, buvo sukonfiskuotas ir neišvydo pasaulio šviesos. Už tat 1958 metais išėjo III-sis tomas A. Gaigalaitės ir K. Jablonskio redakcijos, J. Žiugždos vyriausioje vadovybėje. Čia paskelbta medžiaga apima tik 1917—1919 m. — "Lietuvos darbo žmonių kovą dėl tarybų valdžios", ir, kaipo toki, Lietuvos istorijai yra beveik beverčiai. 1961 metais žada išeiti ir šio veikalo IV tomas, taip pat grynai tarnaująs bolševikų propagandai, paruoštas A. Gaigalaitės su J. Marcinkevičium, "redaguojant" tam pačiam didžiausiam mūsų tautos istorijos klastotojui J. Žiugždai. Čia būsią paskelbti 1919—1940 metų "buržuazijos diktatūros laikotarpio dokumentai", t. y. tokie raštai, kurie vienu ar kitu būdu, tendencingai ar ištraukomis patiekti, galėtų kompromituoti Nepriklausomos Lietuvos idėją, vadovybę, atskirus jos veikėjus, luomus, organizacijas.

▼ **"Prūsijos valdžios gromatos, pagraudenimai ir apsakymai lietuviams valstiečiams"** — tokiu pavadinimu 1960 m. pabaigoje okupuotoje Lietuvoje išleistas istorinis veikalas, kuriame paskelbti 107 dokumentai, daugelis jų pirmą kartą. Šiuos dokumentus surinko prieš kelerius metus Lietuvoje miręs istorikas Povilas Pakarklis, redagavo pereitais metais miręs prof. K. Jablonskis, gi spaudai paruošė mokslinis bendradarbis P. Žostautė. Atspausdinti Prūsų vyriausybės pranešimai, nurodymai, aktai, įsakai, skirti Prūsijos lietuviams ir, kaipo toki, patiekti jiems lietuvių kalba. Dokumentai yra iš XVI—XIX amžiaus.

▼ **Naujas lotyniškas rašmenims šriftas,** kaip praneša "Mokslas ir Gyvenimas", esąs šiuo metu kūriamas Lietuvoje. Leidyklų ir poligrafijos pramonės vyriausioji valdyba jį paruošti pasiūlė dailininkui V. Bačėnui, kuris nupiešė pirmuosius eskizus, 20 kartų didesnius už normalų šriftų dydį. Pirmajam naujojo šrifto eskizų aptarimui buvę nupiešta 250 ženklų: daidės lotyniškos tiesiosios ir kursyvinės, rusiškos tiesios ir kursyvinės (didžiosios bei mažosios), taip pat skaitmenys ir jungiamieji bei skiriamieji ženklai. Šis šriftas buvęs skiriamas vakarų literatūros klasikams spausdinti. Deja, šiuo šrifto projektu nebuvę patenkinti rusai, taigi tas pats dailininkas kūręs antrąjį projektą, kuris taip pat nepatvirtintas. Ruošiamas trečiasis projektas, kuris, gal būt, patenkinsiąs rusų okupacines įstaigas.

▼ **Prof. Jono Jablonskio,** neretai vadinamo lietuvių rašomosios kalbos tėvu, šimto metų gimimo sukaktis pr. metų XII. 30 d. buvo paminėta Lietuvoje. Šia proga apie jį buvo paskelbta eilė straipsnių, prisiminti jo darbai kalbos kultūrai ir "liaudžiai". Tačiau ir čia, kaip ir visur, neišsiversta nepagarbinus "vyresniojo lietuvių tautos brolio ruso". Nors velionis kalbininkas visą savo gyvenimą kovojo su rusinimu, apie jį "Mokslas ir Gyvenimas" 12 Nr. 35 pusl. rašo: "Būdamas pažangių rusų lingvistų auklėtinis, Jablonskis labai vertino rusų mokslą, literatūrą ir pažangią rusų kultūrą. Iš turtingos rusų lingvistikos jis sėmėsi žinių ir metodologinių pagrindų lituanistikai kurti" ir t. t. Vadinasi ir čia: jeigu ne rusai, nebūtų Jablonskio, nebūtų ir lietuvių rašomosios kalbos... Ta pačia sukakties proga stengiamasi suniekinti prel. A. Dambrauską - Jakštą, savo laiku kalbos klausimais polemizavusį su J. Jablonskiu.

▼ **Bažnytinių metrikų knyga,** apimanti 1665—1701 metų laikotarpį, rasta vieno namelio pastogėje Kupiškyje. Ją surado 11 klasės moknys Regimantas Kairys Ugniagesių gatvėje Nr. 3, kai buvo kažko užlipęs ant baigiančios griūti daržinėlės pastogės. Tai XVII amžiaus Kupiškio apylinkių dekanato metrikų knyga. Įrašai esą padaryti ranka. Jos kraštai gerokai aplūžę bei apkrupėję.

DAINA CO
Sav. inž. A. Semėnas
● Televizijos ● Radijai,
● Juost. rekorderiai,
● Fonografai ● Plokštelės,
● Elektriniai virtuvės prietaisai
● Elekktr. laikrodžiai,
● Rašomsios mašinėlės,
● Radijo ir TV lemputės,
● Visokios antenos,
● Baterijos ● Dalys,
● Foto kameros ir filmos
● Elektros lemputės.
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3321 S. Halsted St.-CL4-5665
Atd.: 9-6 pirm.-ketv. 9-9. Sekmad. uždaryta.

MOVING
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

TELEVIZIJAS
Sąžiningai ir nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3.00, už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys. Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

PERKRAUSTYMAI—MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:
MOVING
ANTANAS VILIMAS
3415 SO. LITUANICA AVENUE
Chicago, Ill. Tel. FRontier 6-1882

JŪSŲ DŽIAUGSMAS BUS PILNESNIS...

kai įsigysite ką nors nauja iš baldų. Tik už $149.95 galite įsigyti 3 dalių miegamojo setą, spyruokles, čiužinį, 2 pagalves, 2 lempas, kilimėlį ir paveikslą. Už $189.95: 2 dalių parlor setą, 2 pakopų stalą, cocktais stalą, 2 stalo lempas, kilimėlį. 5 gabalų DINETTE setas $39.95 ir aukščiau. Didelis pasirinkimas iš Vokietijos importuotų Stereo, HI FI, Fonografų ir radio aparatų, su kuriais galite girdėti Europos radio stotis ir kitokių baldų ir namams reikmenų.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, sav.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Rd. Tel. SEeley 3-4711
Sekmadieniais atdara nuo 11 iki 5 val. po pietų

Mokame 4 1/4 % metinį dividendą už visas taupytojų sąskaitas!
MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...
● Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
● Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
● Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
● Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS — INSURED UP TO $10,000.
Mutual Federal Savings and Loan Association
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 West Cermak Road Chicago 8, Ill
Phone: VIrginia 7-7747 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Tel. ofiso HE 4-1202, rez. PR 6-4733
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p., antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-2601
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — iki 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Ave.
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562
Skambinti 2 iki 9 val. popiet kasdieną, išskyrus trečiadienį.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadieni — uždaryta

Tel. Ofis. VI 2-1484. Rez. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
3259 South Halsted Street
Val. kasdien: 3-7 p. p.; šeštad. 2-4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirma., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius kelčia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1—3 p. m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-2099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(Bendra praktika ir specialiai chirurgija)
(Kamp. 47th ir S. Hermitage)
Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v.
Šeštad. nuo 2 iki 6 val. išskyr. sek

Tel. ofiso TO 3-0650
Res. tel. GA 3-6046
DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5002 West 16th Street, Cicero, Ill.
Val.: kasdien 5-8 p. m., šeštadien. 1-4 p. p. Kitu laiku ir trečiad susitarus.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar TR 3-5577
Ofiso val.: Pirm 7-9 v. v., Antrad., Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet ir sulig susitarimu.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirm, antr., ketv. ir penkt nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2822
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8
Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6600
Rezid. 6600 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. p., 6-7 v.

Tel. Off. FR 2-4841, 9 A.M.-4 P.M.
Tel. Res. AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9
DR. JUSTINA ŽIRGULIS
Įvairios nervų bei proto ligos — vaikų ir suaugusių
PITTSFIELD BUILDING, kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą

DR. Z. DANILEVICIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
spec. vidaus ligos
6317 South Western Avenue
Tel. ofiso — REpublic 7-4900
namų — GRovehill 6-8161
Valandos: kasdien 2-7 v. p. p., šeštadien. 1-5 val. p. p., trečiadieniais uždaryta.
Dėl tikslaus priėmimo laiko (appointment) ma loneikite susitarti telefonu ar asmeniškai, kad nereiktų ilgai laukti.

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadienias nuo 2-4 v. popiet. Trečiadieniais pagal sutartį.
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Rez. GI 8-0872 Rez. HE 6-1670
Dr. Eisin Dr. Balukas
DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą
Jei neatsiliepia skambinti MI 2-0001

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st St.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro Šeštad. nuo 12:30 — 2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Pritaiko akinius
6322 South Western Avenue
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—8 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kt. laiku susitarus
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. PRospect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
424 Algonq Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį. Sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3228
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
(Bendra praktika ir Alergija.)
2709 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt., penk 2-9 val. vak.; šeštad. 10-12 val
Ligonius priima pagal susitarimą

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos. Chirurg
OAKLEY MEDICAL BLDG
2300 West 51st Street
Valandos šeštad. susitarus.
GRovehill 6-3409.
Neatsiliepus skambinti PRospect 6-1795.

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rezid. tel. PRospect 8-2081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4. Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas: GRovehill 6-1505
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Str., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet
Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite Kedzie 3-2649

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val
Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
MEDICAL BUILDING
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. p. Šeštad 11 val. ryto iki 2 val. p. p
Office tel. RE 7-1168
Rez. tel. WAlbrook 5-0731

Pirkite Apsaugos Bonus.

KIPRO PETRAUSKO 75 METŲ SUKAKTIS

STASYS SANTVARAS, Boston, Mass.

Nepr. Lietuvoj Kipras Petrauskas buvo tas vardas, kurį dauguma lietuvių minėjo su pasididžiavimu ir pagarba. Tik viena jo padainuota operos arija ar daina mūsų širdyse kėlė džiaugsmą ir pasigėrėjimą. Tada beveik nieka mnekilo abejonių dėl Kipro talento ir jo dvasios vertybių. Jis buvo mylimas ir net lepinamas, kaip vienas pačių geriausių šeimos vaikų.

Tiesa, jau ir tada jis kai kam užkliūdavo. Kaune kurį laiką gana plačiai buvo kalbama, kad Kipras yra smarkus gėrikas. Iš tikro, jis buvo didelis sporto, žūklės ir medžioklių mėgėjas, geroj draugijoj nuo taurelės neatsisakydavo, bet aplamai laikėsi drausmingai, nes jau tokia prasta jo profesija išgėrimo pobūdžio linksmybėms. Pvz. mažai kas žino, kad visą spektaklio dieną Kipras ne tik nieko negerdavo (išskyrus vieną puoduką kavos), bet ir nieko nevalgydavo. Vienu žodžiu, kai niekas jo girto valiojantis nepamatė, tai tos apkalbos ir mirė pačių liežuvautojų lūpose...

Tačiau buvo ir rimtesnių kaltinimų Kiprui. Girdi, ko jis visą laiką sėdi Kaune, ko jis nevažiuoja į užsienius lurų skinti. Išmintingi ir viską žiną žmonės tuoj išaiškino, kad Kipras negali į užsienius su savo dainavimu išvažiuoti, nes jis svetimų kalbų nemoka. Žinoma, ne vienas ta Kipro nelaime patikėjo ir gal net buvo pasiryžę kuo nors jam padėti. Tik, kai Milano Teatras alla Scala mūsų Kiprą pakvietė itališkai dainuoti N. Rimskio - Korsakovo Kitežo Kutermą, ir Kipras tą su dideliu pasitenkinimu atliko, sugriuvo ir tų apkalbų pagrindai...

Kai tuos dalykus prisiminiau, kai, pagaliau, pakako laiko į "senovės žemaičių ir lietuvių būdą" įsižiūrėti, tikrai nesmagu ir nejauku darosi tokius dalykus minėti. Ak, regis, tokia jau mūsų prigimtis, kad nepajėgiam nepakelti rankos prieš tą, kurio galva prasikala pro girios medžių viršūnes...

Okupacijai Lietuvą prislėgus

Rusiškajam bolševizmui Lietuvą prislėgus, Kipras Petrauskas mūsų tarpe pasidarė kontroversinė figūra. Šiandien daug dažniau apie jį išgirsi rūstų ir smerkiantį žodį, negu pagyrą. Jį vadinam prisitaikėliu, mėgėju gerai gyventi (norėčiau paklausti, o kas mėgsta blogai ir skurdžiai gyventi?) ir net savo tautos išdaviku. Pažindami okupanto būdą, kėslus ir veikimo metodus, vargu turėtumėm į tokią rūstybę grimsti. Sunku patikėti, kad taip greit galėjom pamiršti, kokiom teroro priemonėm bolševikai kinkė į savo vežimą mūsų mokslo ir meno žmones. Pagaliau, argi lietuvių tauta per tą siaubingą okupacijos dvidešimtmetį turėjo per mažai aukų? Ar ji neparodė nuostabaus heroizmo (štai, ir Vinco Krėvės atsisakymas dalyvauti bolševikų vyriausybėj, ar nebuvo drąsus Šarūno žygis?) Ar per maža Sibire ir pačioj Lietuvoj kapų, kurie jau dabar turėtų būti vadinami milžinkapiais? Abejoju, kad mums būtų nors truputį lengviau, jeigu ir Kipras Petrauskas nūdien jau gulėtų po žeme. Tuo labiau, kad mes neturim jokių galimybių paskalom ir apkalbom apie jį patikrinti. Neseniai mus buvo pasiekę gandai, kad Kipras kenkia ir trukdo iš Sibiro grįžusiam Ant. Kučingiui, bet netrukus atėjo žinia, kad juodu, kaip seniau, yra geri yra geri draugai ir net kartu važiuoja medžioti...

Kiprą iš arčiau pažinus

Man buvo lemta iš arti Kiprą Petrauską pažinti, todėl aš stengsiuosi duoti trumpą, bet, kiek galima, objektyvesnę jo biografiją. Tą rašinį paskaitę skaitytojai patys galės Kiprą pasmerkti ar išteisinti. Aišku, mano įvadiniai žodžiai jau pasakė — būčiau skaudžiai apsivylęs, jei išgirsčiau šauksmus: Nukryžiuoti Kiprą!..

Kipras Petrauskas gimė 1885 m. lapkričio 10 d. Ceikinėje, Švenčionių apskr. Jo tėvas Jonas Petrauskas, kilęs iš Šeduvos, buvo nepaprastų gabumų vyras: raižytojas, muzikos instrumentų meisteris (taipgi ir stalius), vargonininkas, geras tenoras. Būdamas susipratęs lietuvis, 1863 m. sukilimo dalyvis, vėliau liet. raštų skaitytojas ir platintojas, dėl savo veiklos, slėpdamasis nuo rusų persekiojimų, iš gimtosios Šeduvos pasitraukė į Švenčionių aps., vargoninkavo įvairiose parapijose, uoliai dalyvavo atbundančios Lietuvos visuomeninėj ir kultūrinėj veikloj. Kipro motina Juozapata Rastenytė, švenčioniškė, iš Ungatavės km., bažnytinio choro giesmininkė, stiprios sveikatos moteris. Tėvai sūnums Mikui ir Kiprui įkvėpė savo tautos meilę, pakreipė juos į muzikos kelią.

Kipras iš pat mažens pasižymėjo dideliais muzikiniais gabumais. Pirmasis jo muzikos mokytojas buvo tėvas, o antrasis vyr. brolis Mikas. Lietuviškai skaityti ir rašyti Kipras mokėsi pas kaimo "daraktorę". Broliui Mikui vargoninkaujant Obeliuose, Kipras ten lankė pradžios mokyklą, mokėsi vargoninkavimo meno ir giedojo bažnyčios chore. Gervėčiuose pirmą kartą Kiprui teko dalyvauti lietuviškame vaidinime, dainuoti liet. dainas ir orkestre mušti būgną. Kai brolis Mikas išvyko Petrapilio konservatorijon, Kipras liko jo vietoj Gervėčių parapijos vargonininku. 1900—1904 m. laikotarpyje jis dar vargoninkavo Labanore, Onuškyje ir Dusmenyse.

Kipras Petrauskas Liet. Operos scenoje, "Otelo" pastatyme.

Dusmenų klebonas kun. Šlamas jaunajam Kiprui turėjo geros įtakos — jis pradėjo rimčiau gilintis į muziką, pradėjo daugiau mokytis ir lavintis. Tą gerąją klebono įtaką pagilino Petrapilio konservatorijos studentas Mikas, jaunesniajam broliui parodęs Vilnių, Vilniaus teatrus, operų ir operečių vaidinimus, cirką.

Tuo tarpu atriedėjo 1905 m. neramumai. Kipro širdy pabudo tėvo maištininko polinkiai — jis įsijungė į sukilimą prieš valdžią, ryžtingai platino Vilniaus Didžiojo Seimo nutarimus. Rusų žandarų pagautas, už tą patriotinę veiklą pusę metų sėdėjo Trakų kalėjime. Paleistas iš kalėjimo, Kipras apsigyveno Vilniuje, kuriame jau darbavosi brolis Mikas. 1906 m. yra lemtingi Kipro gyvenime. Jis įsijungia į Miko muzikinę veiklą, rūpinasi Miko operos "Birutės" pastatymo padargais, pasiruošia ir dainuoja Birutės brolio vaidmenį. Birutės vaidinimas įvyko Vilniuje 1906. XI. 6. Tai buvo pirmieji nedrąsūs Kipro žingsniai operinėj scenoj, dainininko kelian pasukę jo visą gyvenimą. "Birutei" susilaukus nemažo pasisekimo Vilniaus liet. tarpe, į Kipro talentą buvo atkreiptas daugelio dėmesys. Vilniečiai Donatas Malinauskas, kun. Vladas Mironas ir Ant. Smetona "Vilniaus Žiniose" paskelbė atsišaukimą "Šelpkime talentus". Netrukus buvo surinkta pakankama suma pinigų, ir Kipras Petrauskas išvyko į Petrapilį.

Imperatoriškoje Konservatorijoje

1907 m. sausio mėn. Kipras atvyko Rusijos carų sostinėn ir tuoj prisistatė Imperatoriškosios Konservatorijos prof. Gabeliui, brolio Miko mokytojui ir prieteliui. Jį egzaminavo prof. Gabelis ir pats konservatorijos direktorius, žinomasis rusų komp. Glazunovas. Kipras egzaminus išlaikė, Imperatoriškojon Konservatorijon buvo priimtas. Visu uolumu jis kibo į darbą, studijavo muziką ir dainavimą, įsigijo bendro lavinimosi cenzą. Netrukus jis buvo perkeltas į konservatorijos aukštąjį skyrių.

Kipras Petrauskas, kaip dainininkas, pradėjo kilti nepaprastai greitai. Jau 1907—08 m. mokslo metais viešame konservatorijos mokinių vaidinime jis dainavo nedidelį Triskės vaidmenį Čaikovskio op. "Eug. Oneginas". Greit po to dirigentas prof. Zilotti pakvietė jį dalyvauti simfonijos koncertuose, kurie buvo rengiami Marijos Teatre. Grafas Šeremetevas pradėjo Kiprą kviesti į savo rengiamus koncertus. Konservatorijos studentui už koncertą buvo mokama 50—120 rublių. Tie honorarai labai pagerino Kipro medžiaginę būklę, jis galėjo visu atsidėjimu pasišvęsti studijoms. Kitas jo pajamų šaltinis, tai Maskvos Dailės Teatro gastrolės Petrapily. Tuose vaidinimuose jis dalyvaudavo kaip statistas ar mažo vaidmens atlikėjas, bet gabiam ir imliam Kiprui jie padarė nemažos įtakos, padėjo įsitraukti ir įsigilinti į vaidybos meną.

Lietuvių koncertuose

Kad tik kviečiama, Kipras dalyvaudavo ir liet. rengiamuose koncertuose Petrapily. Berods, nebuvo metų, kad Kipras Petrauskas, kai gyveno Petrapily, nedalyvautų bent dviejuose-trijuose lietuvių parengimuose. 1908 m. pavasarį jis jau dainavo net trijuose viešuose konservatorijos spektakliuose: Fentoną "Linksmosiose Vindzoro kūmutėse", Levką "Gegužės nakty" ir Čigoną "Čigonuose". Tų pat metų rudenį Imp. Konservatorijos vadovybė jau patikėjo Kiprui Gounod "Faustą". Šiame atsakingame vaidmenyje pasirodžiusį dainininką palankiai sutiko Petrapilio muzikos kritikai, iškeldami jo balso žavumą ir muzikalumą. 1909 m. pavasarį Kipras su tokiu pat pasisekimu, kaip Faustą, konservatorijos rengiamame vaidinime atliko Romeo vaidmenį Gounod op. "Romeo ir Julija" Šį kartą į jį savo dėmesį atkreipė ir imperatoriškų teatrų direktorius Telekovskis, kviesdamas jį atvykti į Marijos Teatrą balsui išmėginti. Bet Kipras tuo kvietimu nepasinaudojo, nes buvo susitaręs su komp. St. Šimkum koncertuoti Seinuose, Kaune ir Rygoj. Iš tų gastrolių grįžusiam Kiprui, Telekovskis debiutą paskyrė 1910 m. gavėnios penktoj savaitėj. Tame debiute jis dainavo pagrindinius tenoro vaidmenis Thomas op. "Mignon", Gounod "Fauste" ir "Romeo ir Julijoj".

Nors buvo labai palankiai įvertintas, bet po šio debiuto Kipras į Marijos teatrą dar nebuvo priimtas. Jis toliau studijavo ir 1911 m. vėl dalyvavo Imp. Konservatorijos viešame vaidinime, "Caro nuotakoj" atlikdamas Jono Žiaudijo vaidmenį. Po šio spektaklio Telekovskis tarė, kad jis bus priimtas į paties imperatoriaus globojamą Marijos Teatrą. 1911 m. Kipras baigė Petrapilio Imp. Konservatoriją, debiutui buvo

Kipras Petrauskas

išsiųstas į Maskvos Didįjį Teatrą, kur tų pat metų gavėnios penktosios savaitės trečiadienį padainavo jau ne kartą dainuotą Romeo vaidmenį. Debiutas buvo tikrai sėkmingas, žiūrovų ir kritikų labai šiltai ir teisingai įvertintas. Specialiai Maskvon atvykęs Telekovskis jį pasveikino ir pasiūlė vieniems metams pasirašyti sutartį, siūlydamas 100 rublių mėnesinio atlyginimo. Taip greitai kildamas, Kipras tapo Marijos Teatro solistu. 1911. V. 1 jis pasirašė sutartį gavo 300 rublių avanso, nusipirko geresnius drabužius ir išvažiavo atostogų į Lietuvą.

Al. Kutkaus atsiminimuose

Būdingai apie to meto Kiprą kalba Al. Kutkus savo atsiminimuose Dainininko dalioj: "Visiems yra suprantama, kad jaunam dainininkui būna sunkūs ypač pirmieji žingsniai. Ką bekalbėti apie tokį teatrą, kaip Marijos, kur pirmųjų tenorų buvo apie 10! Kipras greitai suprato, kad niekas nesiskubins jo kviesti naujų rolių mokytis, nes perdaug tos pačios rūšies balsų, bet pasižymėdamas retu muzikalumu, dėl visa ko, jis ėmėsi kiek galima daugiau rolių išmokti. Tas jam šimteriopai apsimokėjo, nes neretai pasitaikydavo, kad paskirtasis spektakliui tenoras imdavo ir susirgdavo. Tokiomis progomis mūsų Kipras būdavo ir prasitaria, kad, girdi, jis tą rolę galėtų be repeticijos padainuoti. Direkcija patenkinta, kad tvarka lieka nepažeista, o Kipras gauna progos savo repertuarą praplėsti ir sceniškai pasitobulinti. Teatro vadovybė ėmė jį labiau vertinti".

Draugystė su Šaliapinu

Pacituoti Al. Kutkaus žodžiai rodo, kad savo teatrinės karjeros pradžioj (taip pat ir visą laiką, kol dirbo scenoj) Kipras pasižymėjo nepaprastu darbštumu ir tikrai rimta pažiūra į dainininko pašaukimą. Jo pirmasis pasirodymas Marijos Teatre įvyko 1911. IX. 24, jis dainavo ir vaidino G. Verdi "Rigoletto" Hercogo vaidmenį. Nežiūrint patirtos baimės, nežiūrint nesėkmės su grimu, nes priklijuoti ūsai pradėjo kristi ir vaidinimo metu juos teko pašalinti, vokaliniu ir vaidybiniu atžvilgiu debiutas pasisekė, Kipras Marijos Teatre įsitvirtino. Ten jis dirbo ištisus dešimt metų, pasirodė visoj eilėj pirmaeilių tenoro vaidmenų, kilo meniniuose laimėjimuose. Pradėjęs dirbti su 100 rublių mėnesine alga, 1917 m. pradžioj jisai jau gaudavo 2,400 aukso rublių metams. Caro teatrų direktorius Telekovskis kartą šitaip Kiprą įvertino: "Tamsta darai tokią pažangą, kad aš nesuspėju ir atlyginimo atitinkamai kelti". Iš tikro, Kipras augo žiūrovų ir teatro kritikos akyse. Jo menu ypač žavėjosi Petrapilio aristokratiniai sluoksniai ir akademinė jaunuomenė. Kiekvieną jo pasirodymą Marijos Teatro scenoj lydėdavo audringos ovacijos. 1913 m. pirmą kartą jis vaidino su pasaulinio garso dainininku F. Šaliapinu G. Rossini "Sevilijos kirpėją". F. Šaliapinas Kipro talentą pastebėjo, netrukus jį pamilo, juodu susibičiuliavo ir išliko geri draugai iki didžiojo rusų boso mirties. Kaip savo gerus ir nusipelniusius mokytojus, Kipras minėdavo prof. Gabelį, akademiką dail. Koroviną, rež. prof. Palečeką, rež. Melnikovą, dirigentus Albertą Crates, Emilį Cooperį ir kt.

Kaip dainininkas ir aktorius, Kipras subrendo ir išaugo carinės Rusijos teatruose. Jis dainavo pirmaeilius tenoro vaidmenis ne tik Petrapilio Marijos Teatre, bet dar Maskvos Didžiajame, Karšo, Michailovskio, Liaudies Namų ir kt. teatruose. Jo vardas buvo minimas greta geriausių to meto Rusijos dainininkų. Ir būdamas garsus dainininkas, Kipras niekad neatsisakydavo dalyvauti Petrapilio liet. parengimuose. Pvz. 1917 m. jis dalyvavo lietuvių statomoj Ponchielli op. "Lietuviai" (I Lituani).

Kauno operoje

1917 m. Rusijoj kilus revoliucijai, Kipras tuoj norėjo grįžti į Lietuvą, bet revoliucinė valdžia, kaip įkaitą, jį paliko Petrapily. Į Lietuvą jis grįžo tik 1920 m. pradžioj, taigi 34 m. vyras, pačiame savo karjeros žydėjime. Čia netrukus jis įstojo savanoriu Lietuvos kariuomenėn ir kurį laiką su komp. St. Šimkum, baritonu Ant. Sodeika ir poetu K. Binkiu lankė kariuomenės dalinius, rengdami koncertus. Lietuvių Meno Kūrėjų D-jai pradėjus organizuoti "dramos ir operos vaidyklą", netrukus ir Kipras į tą darbą įsijungė. Kaip pirmasis statytinas operos veikalas buvo pasirinkta G. Verdi "Traviata", kuri, F. Kiršos ir B. Sruogos išversta į liet. kalbą, pirmą kartą Kaune suskambėjo 1920. XII. 31. Kipras Petrauskas ne tik dainavo Alfredą, bet rūpinosi ir "Traviatos" sceniniu apipavidalinimu. Pradėjęs dirbti savo krašto operos teatre, nemaža prisidėjęs prie jo įsteigimo ir meninio kilimo, Kipras visas jėgas atidavė tam teatrui, tik retkarčiais išvykdamas gastrolių į užsienį. Pasiekęs operinio meno aukštumų, Kipras galėjo darbo gauti ir svetur, bet jis laikė savo pareiga dirbti Lietuvoj, ir tas jo ryžtas laikytinas tikrai kilniu ir patriotingumu.

Lietuvos Valst. Operos Teatrui Kipro Petrausko nuopelnai yra milžiniški. Nors tiesiogiai į teatro administravimą jis nesikišo, bet jo pavyzdys ir įtaka ugdant solistų šeimą, keliant operos meninį lygį yra didelė ir neabejotina. Tik dėka to, kad teatras turėjo Kiprą, buvo galima pastatyti tokius sunkius veikalus, kaip G. Verdi "Aida" ir "Otello", R. Wagnerio "Lohengrinas" ir "Tannhaeuseris", Ch. Gounod "Faustas", "Romeo ir Julija", Bizet "Carmen", Halevy "Žydė", Giordano "Andrius Chenier", Meyerbeerio "Hugenotai", Rimskio - Korsakovo "Kitežas", Delibo "Lakmė", J. Karnavičiaus "Gražina", Čaikovskio "Pikų dama", Leoncavallo "Pajacai" ir kt. Ne tik čia minėtose operose, bet ir daugely kitų Kipro Petrausko genijus spindėdavo dainavime ir vaidyboj. Ypač pažymėtini jo sukurti vaidmenys yra šie: Gounod Romeo ir Faustas, G. Verdi "Traviatos" Alfredas, "Aidos" Radames ir Otello, Leoncavallo "Pajacų" Canio, Wagnerio Lohengrinas, Bizet op. "Carmen" Don Jose, Halevy "Žydės" Eleazaras, Rimskio - Korsakovo "Kitežo" Griška Kuterma, Čaikovskio "Pikų damos" Germanas, J. Karnavičiaus "Gražinos" Liutavaras, Massenet Manon Des Grieux ir Verteris. Ne visus vaidmenis jis lygiai mėgo, bet į visus įdėdavo visą savo kūrybinį pajėgumą.

Gastrolės užsieny

Gastrolių Kipras nuolat vykdavo į Rygą, rečiau į Tallinną ir Helsinkį. Koncertavo Švedijoj ir Vokietijoj. Aštuonių savaičių gastrolėms buvo išvykęs į Argentiną, kur Collon Teatre, diriguojant Em. Cooperiui, dainavo daugiausia rusų operas. Svarbiausia jo išvyka buvo 1937—38 sezone į garsųjį Milano Teatrą alla Scala, kur jis dainavo ir vaidino Rimskio - Korsakovo "Kiteže" vaidybiniu požiūriu ypačiai sunkų vaidmenį Grišką Kutermą. Ta opera retai teatrų statoma daugiausia todėl, kad neatsiranda tenorų kurie pajėgtų Kutermos vaidmenį įveikti. Tas vaidmuo sunkus vokališkai, dar sunkesnis vaidybiniu požiūriu. Jei Milano Scala kitur Kitežui tenoro nerado, tai, matyt, Kipras tuo metu buvo vienas tokis Europoj. Iš visų gastrolių Kipras Petrauskas parsivežėdavo puikius muzikos kritikų atsiliepimus. Tokius jis parsivežė ir iš Milano, kur buvo ypač aukštai vertinamas jo vaidybinis talentas.

(Nukelta į 4 psl.)

BENDRAS APDRAUDIMAS

Automobilių, ligoninėje buvimas, gaisro, gyvybės, bendras atsakomybės (Liability) ir kt.

E. A. KLINE

175 West Jackson Blvd., CHICAGO 4, ILL.
WEbster 9-4380
Namų tel. Linden 4-6104

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS!

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.

PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų.

Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo ant Jefferson St. — SHERNIN aikštėje.

DRAUGO Dailiojo Žodžio

KONCERTAS

IR 10-JO ROMANO PREMIJOS ĮTEIKIMAS

įvyks

1961 m. vasario 5 dieną, sekmadienį, 3.00 valandą

MARIJOS AUKŠTESNIOSIOS MOKYKLOS SALĖJE
6700 South California Avenue

PROGRAMĄ IŠPILDYS:

Solistai DANA STANKAITYTĖ ir JONAS VAZNELIS;
solistės ELENA BLANDYTĖ, ONUTĖ BLANDYTĖ ir VITA VALIKONYTĖ
Solistams akompanuos muz. ALEKSANDRAS KUČIŪNAS.

Draugo dešimtojo romano premiją laimėjusiam autoriui bus įteikta tūkstantinė, kurią šiemet skiria mecenatai

MORRIS B. SACHS ir BOLAS W. PALUTSIS.

Dalyvavimas šioje šventėje yra mūsų literatūrinio ir kultūrinio gyvenimo rėmimas ir pačių dalyvių meninis atsigaivinimas.

Pavergtoje Lietuvoje

Gimimai dar nėra pasiekę laisvės meto lygio

SIMAS MIGLINAS, Vokietija

Okupuotos Lietuvos komunistinėje spaudoje mėgstama operuoti skaičiais, vaizduojant pramonės gamybą bei vadinamojo socialistinio (kolchozinio) žemės ūkio našumą.

Tik vienoje srityje toji spauda gana šykšti skaičių atžvilgiu, būtent, vanzduojant Lietuvos gyventojų natūralų judėjimą (gimimus, mirtingumą ir prieauglį).

Ligi 1950 metų komunistinė Lietuvos spauda, o taip pat Vilniuje veikianti statistikos žinyba, nė vienu atveju nepateikė skaičių, liečiančių Lietuvos gyventojų prieauglį bolševikmečiu.

Matomai 1945—1950 metai buvo patys neigiamiausi komunistinei propagandai gyventojų prieauglio požiūriu, dėl to ir buvo apsispręsta susilaikyti nuo jų skelbimo.

Minėtoji statistikos žinyba tik pastaraisiais metais tepateikė antrojo sovietinės okupacijos dešimtmečio kelerių metų Lietuvos gyventojų judėjimą gimimų, mirtingumo ir prieauglio požiūriu.

Vaizdo ryškumui žvilgtertina į nepriklausomos Lietuvos laikotarpio gyventojų judėjimo duomenis, pagreičiui pateikiant bolševikinius skaičius.

Gimimai, mirtingumas ir gyventojų natūralus prieauglis 1,000-čiui žmonių Lietuvos nepriklausomybės metais.

Metai	gimusių	mirusių	prieauglis
1920	22,7	21,2	1,5
1921	24,6	15,2	9,4
1922	27,3	17,7	9,6
1923	28,4	15,1	13,3
1924	29,4	16,3	13,1
1925	28,9	16,9	12,0
1926	28,5	15,4	13,1
1927	29,4	17,3	12,1
1928	28,8	15,6	13,2
1929	27,2	17,1	10,1
1930	27,4	15,9	11,5
1931	26,8	15,8	11,0
1932	27,3	15,3	12,0
1933	25,7	13,5	12,1
1934	24,8	14,6	10,2
1935	23,4	14,0	9,4
1936	24,2	13,4	10,8
1937	22,3	13,2	9,1
1940	23,1	12,6	10,5
Vidurkis:	26,3	15,5	10,7

Gimimai, mirtingumas ir prieauglis 1,000-čiui gyventojų bolševikmečiu.

Metai	gimusių	mirusių	prieauglis
1950	23,5	11,9	11,6
1951	22,5	11,4	11,1
1952	21,7	10,7	11,0
1953	20,0	10,3	9,7
1954	20,6	9,7	10,9
1955	20,9	9,1	11,8
1956	20,1	8,2	11,9
Vidurkis:	21,3	10,1	11,1

Komunistinė spauda, kuriuo nors atveju paliesdama gyventojų prieauglio klausimą, ypač užakcentuoja mirimų skaičiaus mažėjimą, kad šituo būdu nukreiptų dėmesį nuo gimimų sumažėjimo.

Tačiau mirtingumas ir Lietuvos nepriklausomybės laikotarpy buvo mažinamas. Jei, remdamiesi bolševikinių duomenų septynmečiu, žvilgterėsime septynmečiais į mirimus nepriklausomybės laikotarpy, tai pastebėsime mirtingumo mažėjimą visu ryškumu. 1920—1926 metų mirtingumo vidurkis tūkstančiui gyventojų buvo 16.8, gi sekančiais 7 metais (1927—1933) metinis mirtingumas buvo 15,7, kai tuo tarpu 1934—1940 metų laikotarpį metinio mirtingumo 1.000-čiui gyventojų vidurkis buvo nukritęs ligi 13,5.

Kas metai miršta apie 5660 mažiau

Jei net ir už gryną pinigą imant Lietuvos gyventojų judėjimo bolševikinės statistikos valdybos pateiktus duomenis, tai jie rodo, kad pastaraisiais metais gimimų sumažėjimo vidurkis yra 4,4 žemesnis už Lietuvos nepriklausomybės meto gimimų vidurkį. Dėlto gimimų skaičius, išeinant iš dabartinio gyventojų skaičiaus, kiekvieneriais metais yra apie 5,660 žemesnis, negu kad nepriklausomybės laikotarpy dabartinio gyventojų skaičiaus apimtyje buvo gimimų (vadovaujantis tuometiniu gimimų vidurkiu).

Dėl sovietinių duomenų patikimumo

Taip kyla abejonių dėl bolševikinės statistikos valdybos pateiktųjų Lietuvos gyventojų natūralaus judėjimo duomenų tikslingumo. Šitas abejones kelia pavergtosios Lietuvos švietimo ministerio iš Kremliaus malonės, M. Gedvilo, 1957/1958 mokslo metų pradžioje pateiktoji informacija apie 50.000 mokyklinio amžiaus vaikų pirmą kartą peržengimą mokyklos slenksčio. Kadangi į mokyklas vaikai ateina sulaukę 7-rių metų amžiaus, tenka laikyti, kad nurodytais mokslo metais į mokyklų pirmuosius skyrius atėjo gimę 1950 metų rudenį ir 1951 metų pirmaisiais aštuoniais mėnesiais, tai yra ligi tų (1951) rugsėjo. Kadangi tam tikras vaikų skaičius ligi mokyklos amžiaus miršta (šia pačia proga pažymėtina, kad pavergtosios Lietuvos komunistinėje spaudoje nuolat užsimenama apie vaikų mirtingumo mažėjimą, tačiau vengiama pateikti to sumažėjimo nuošimtis. SM), tad, atsižvelgiant į 1950 metų pabaigos ir 1951 metų pirmųjų aštuonių mėnesių gimimų apytikrį skaičių, kelia labai rimtų abejonių, kad 1957/1958 metais galėjo į mokyklas ateiti 50.000 siekiąs naujų mokinių skaičius.

Šių mokslo metų pradžioje į mokyklų pirmuosius skyrius Lietuvoje privalėjo ateiti vaikai, gimusieji 1953 metais. Vadovaujantis nurodytu gimimų skaičiumi, ir imant dėmesin vaikų mirtingumą, mokyklinio amžiaus vaikų skaičius šių mokslo metų pradžioje vargu bau galėjo siekti 45,000.

Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį iš tokio pat gyventojų skaičiaus, koks yra nūdienėje Lietuvoje, mokyklų slenkstį būtų peržengę apie 55,000 vaikų.

PETRAUSKAS

(Atkelta į 3 pusl.)

Visuomenėje

Nepriklausomoj Lietuvoj Kipras Petrauskas reiškėsi ir visuomeninėj veikloj. Jis buvo didelis sporto mėgėjas, nuolatinis futbolo ir kt. sportinių rungtynių lankytojas, priklausė Liet. Žūklės ir Medžioklės Dėjai, buvo aistringas žvejas ir medžiotojas. Kurį laiką buvo LFLS-gos centro valdybos narys ir tos organizacijos rėmėjas. 1927 m. jis dalyvavo Lietuvos Aero Klubo steigime. Visą laiką Lietuvos Auto Klubo narys, auto sporto mėgėjas, šachmatininkas ir bilijardininkas. Šaudymo rungtynėse Kipras buvo laimėjęs Pabaltijo čempiono titulą. Jis mėgo jaunimą ir rėmė kai kurias studentų korporacijas. 1926 m., kaip savanoris, Kipras gavo žemės sklypą Dzūkijoj, kurį pavadino Petrauskų kaimu. 1936. XII. 22, švenčiant jo sceninio darbo 25 m. sukaktį, liet. visuomenė jam padovanojo Rainių dv., Telšių vl., 1941 m. pagarsėjusį rusų bolševikų kariuomenės žiaurumais. Anais pat 1936 m. jis buvo apdovanotas LDK Gedimino I-jo laipsnio ordenu.

Traginga senatvė

1940 m. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, Kipras Petrauskas stengėsi išlikti ištikimas operos menui, bet okupantui buvo reikalingas jo vardas

Teodoras Narbutas, Lietuvos istorikas; klišė iš naujai leidžiamo D. Veličkos paruošto liet. liter. vadovėlio.

ir autoritetas, todėl netrukus jis buvo "išrinktas" liaudies seimo deputatu, o vėliau buvo ir visos Sovietų Sąjungos aukščiausiojo sovieto narys. Yra apdovanotas TSRS nusipelniusio meno veikėjo titulu. 1944 m. likęs Lietuvoj, dar keletą metų jis dainavo Vilniaus operos teatre, o 1955 jau profesoriavo Vilniaus konservatorijoj. Paskutiniu metu gautomis žiniomis iš Lietuvos, Kipras yra beveik netekęs regėjimo. Taigi jo senatvė yra tamsi, liūdna ir traginga.

Talentingiausias mūsų operos dainininkas ir aktorius

Kaip žmogus, Kipras Petrauskas buvo nuoširdus, mielas, vaišingas, susipratęs ir taurus lietuvis patriotas. Okupuotoj Lietuvoj jis yra klaikios prievartos auka, nors visas jo gyvenimas buvo scenos menas. Kipro balsas savo prigimtimi buvo retai plačios skalės lyrinis tenoras, lengvai siekiąs aukštąjį "do", visuose registruose lygus, skardus ir nepaprastai gražaus tembro. Dainininkui fiziškai subrendus ir sustiprėjus, balse atsirado daugiau jėgos, todėl Kipras nesunkiai įveikė ir dramtinio pobūdžio vaidmenis, kaip Radames, Don Jose, Andrius Chenier, Des Grieux, Griška Kuterma, Liutavaras ir Otello. Nors Rusijoj mokęsis, jo dainavimo mokykla buvo daugiau itališka, negu rusiška. Kipro muzikos ir dainavimo kultūra gal buvo daugiau prigimties dovana, mokykloj tik sukaupta ir įsąmoninta. Kaip dainininkas, jis stovi greta ano laiko geriausių tenorų. Kipro vaidyba tolygi jo dainavimui. Vaidybiniu požiūriu kiekvienas jo sukurtas vaidmuo buvo išbaigtas ir savaimingas Vidinio komplekso apsėstasis "Pikų damos" Germanas ir tragiškasis Otello buvo gyvi irnepaprastai spalvingi. Ryžtingasis Radames, dangiškasis Lohengrinas, romantiškasis Romeo ir savo aistroje ištikimasis Don Jose žavėjo kūrybiniu polėkiu ir vaidybinio išgyvenimo tikrumu. "Kitežo" Griška Kuterma, kurį sukūrė Kipras Petrauskas, vargu yra bepakartojamas. Jo dainavimas ir vaidyba, jo sukurtasis vaidmuo šiais abiem požiūriais, sudarė vientisą ir darnų kūrinį. Kipras Petrauskas iš tikro buvo pats didžiausias ir talentingiausias liet. operos teatro dainininkas ir aktorius XX amžiaus pirmojoj pusėj. Kaip Čiurlionyje, taip ir jame prasiskleidė liet. tautos kūrybinis genijus.

Iš prisikeliančios Lietuvos vargų nebėgo

Tai tokia trumpa Kipro Petrausko gyvenimo ir darbų apžvalga. Aišku, kad būdamas pačiame artistiniame pajėgume ir mėgdamas, kaip dabar sakoma, gerai gyventi, jis galėjo atsikuriančią Lietuvą palikti, nemokėdamas svetimų kalbų, galėjo grįžti ton pačion Rusijon ir ten naujiems satrapams dainuoti, galėjo net Lietuvos operos teatro likimu visai nesirūpinti. Tačiau Kipras to nepadarė, iš prisikeliančios Lietuvos vargų ir pavojų nebėgo ir, kiek aš turėjau progos jį pažinti, Lietuvą jis mylėjo visa širdimi. Kai pirmą kartą 1940 m. rusai balševikai mūsų kraštą užgriuvo, Kipras jau buvo gerokai įžengęs į savo amžiaus šešiasdešimtį. Gal žmogaus metai maža tereiškia kitokioms profesijoms, bet dainininkui tenorui kopimas į šešiadešimtį reiškia tikrą saulėleidį. Iš tikro, likęs Lietuvoj, Kipras jau neilgai dainavo scenoj. Kiek žinom, jis buvo paskirtas Vilniaus Konservatorijos profesorium, buvo apdovanotas atskira vila, bet visa tai už praeitį, už toj praeity tebeskambantį jo balsą ir jo sukurtų vaidmenų žavesį.

Bet... geroji lemtis taip buvo lėmusi, kad gražiausieji ir pajėgiausieji Kipro kūrybiniai metai atiteko Nepr. Lietuvai ir jos operos teatrui. Argi tai nėra pati didžiausia dainininko dovana savo tautai? Gali daug kas sugriūti ir pasikeisti (kaip nugriuvo Peterburgo, taip gali nuvirsti ir Maskvos tironų sostai), bet to, ką Kipras davė Lietuvai ir savam lietuviškam teatrui, jokiom paskalom ir gandais niekas negalės iš mūsų kultūros istorijos išbraukti. Tai daug patvaresnės vertybės, negu pagundas ir aistras žmonių širdyse sukelią aukso gabalai...

TELEVIZIJŲ IŠPARDAVIMAS

KAINOS SUMAŽINTOS DIDELĖ NUOLAIDA UŽ SENĄ TELEVIZIJĄ

Naujausi modeliai RCA, Zenith, Philco ir kiti

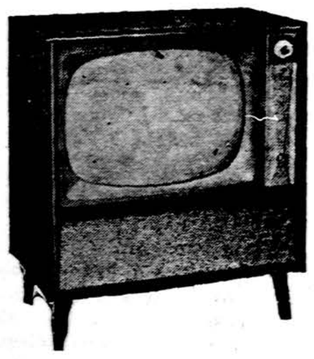

17 colių Portable T. V. ..	$89.00
21 col. kabinetinė T. V. ..	$98.00
21 col. Zenith stalinė	$98.00
19 col. Portable T. V. ..	$138.00
RCA Color-spalv. T. V. ..	$495
Radijai su laikrodžiu .... ir aukščiau.	$19.00
AM ir FM radijai nuo .. ir aukščiau.	$34.00
Didelis pasirinkimas stalinių ir kabinetinių Stereo fonografų nuo	$49.00

Hohner elektriniai vargonėliai $99.000

Dėl T. V. sutaisymo skambinkite CAlumet 5-7237

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted Street

CAlumet 5-7237

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vak. Sekmadieniais nuo 11 iki 5 val. po pietų.

Budriko radijo programa iš WHFC stoties, 1450 kil., sekmadieniais nuo 2:15 val. po pietų.

1909 FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000 1961

4 1/4% DIVIDENDAS MOKAMAS VISOMS SANTAUPOMS

NUO 1961 M. SAUSIO 1 DIENOS

TAUPYK STIPRIAUSIOJE CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE

Turtas — $80,000,000.00

Atsargos Fondas $7,000,000.00

Justin Mackiewich, Chairman of the Board
Justin Mackiewich Jr., President

FREE PARKING

Už indėlius įneštus iki sausio 12 d. dividendas bus išmokėtas nuo sausio 1 d.

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave at Sacramento)
PHONE: VIrginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiad. visai neatidaroma.

DIDŽIULIS ATIDARYMAS

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSN.

SAUSIO 3 - 15 DIENOMIS

ARCHER AVE. CALIFORNIA

47-tus savo gyvavimo metus MIDLAND SAVINGS pradeda naujai pastatytose moderniškose patalpose.

MES KVIEČIAME visus aplankyti ir apžiūrėti mūsų naują namą.

Lankytojai gali laimėti atidarymo prizą - ZENITH TELEVIZIJĄ.

Kiekvienas atidaręs naują taupymo sąskaitą gaus dar NEMOKAMAI GRAŽŲ ir PRAKTIŠKĄ TERMOMETRĄ.

Mes mokame 4 1/2% ant visų taupymo saskaitų

Kiekviena sąskaita ligi $10.000.- apdrausta Federalinėje Valdžios įstaigoje: Federal Savings and Loan Insurance Corporation

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION SAFETY ON YOUR INVESTMENT INSURED UP TO 10.000

5% ant Bonus sąskaitų

MIDLAND SAVINGS and Loan Association

4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470
August Saldukas Prezidentas

JAU STOVI EILĖS

Prie to milijono nuošimčių

BEN. BABRAUSKAS

Mintis sutelkti lietuviškiems reikalams milijoną dolerių nebe nauja. Ji buvo iškelta prieš 5 metus įvykusiame Kultūros kongrese, po to spaudoje buvo plečiama ir svarstoma. Idėja, pasirodo, nebuvo užmiršta, tik pats reikalas atrodė sunkiai išjudinamas. Šiuo metu dr. Antanas Razma, matyt, ne be užnugario veikdamas, tą sunkų akmenį bus jau gerokai išjudinęs, tai dabar visi sutelktinai stumkim pirmyn.

Ar yra galimybė sutelkti milijoną?

Apskaičiuokime lietuvių pastatytųjų bažnyčių, mokyklų ir kitokių pastatų vertę — susidarys gal keliasdešimt milijonų. Vien toji prieš porą metų Chicagoje arch. J. Muloko planu ir prel. J. Paškausko rūpesčiu išmūryta bažnyčia kainavo milijoną dolerių, kuriuos sudėjo daugiausia vien tik tos apylinkės gyventojai. Aukotojai žino, jog iš to nei materialinio pelno, nei dividentų negaus: aukojo grynai religiniais ir tautiniais sumetimais. Ar nepakankamai svarbūs tautiniai sumetimai yra palaikyti lietuviškus reikalus platesniu žvilgsniu, negu tik diena iš dienos juos šiaip taip atstumiant?

Jeigu kas pareikalautų šiandien sudėti tiek aukų tautos ar Bažnyčios reikalams iš tų, kurie nūnai jau peržengę 70 metų, būtų nerealus sumanymas, o prieš 40—50 metų jie tai yra nesunkiai atlikę. Taip ir dabar yra tūkstančiai paties pajėgiausio amžiaus mūsų tautiečių, kuriems jau atkrito reikalas steigti naujas bažnyčias ar kapinės, todėl pats laikas jiems tautinę duoklę nukreipti kur kitur.

Baltiesiems carams daugis galingų Europos valstybių lenkėsi ne tik iš baimės, bet ir iš pagarbos, ir tai šie svetimose žemėse — Lietuvoje, Lenkijoje — vos 120 metų teišsilaikė. O raudonieji valdovai neišsilaikys nė pusės tiek, ypač turint galvoje didesnius jų apžiotus plotus, taip pat ir spartesnį mūsų amžiaus tempą. Raudonųjų rusų okupacijos dvidešimtmetis jau praėjo, tai ne kažin kiek jiems bebus likę laiko eksperimentuoti tautų kantrybe.

Po to, kai Lietuva bus išvaduota iš Rusijos "globos", daug pinigo reikės vien ūkiui pertvarkyti taip, kad Lietuva galėtų savarankiškai, be saitų su Rusija, gyvuoti. Tai štai mūsų, laisvėje gyvenančių, sudėtas milijonas dolerių pradžiai bus labai svarus ir reikalingas. Be abejonės, laisvi lietuviai sudės vėliau tų milijonų ir daugiau, bet tai bus toli gražu ne visi tie, kurie šiandien gali aukoti. Išaugs ir sustiprės nauji, o dabartiniai ims senti ir silpnėti. Todėl tikslinga būtų jau šiandien sudaryti milijono fondą iš tų, kurie šiuo metu yra stipriausi.

Ne vien tik gydytojai, bankininkai ar inžinieriai gali dėti po tūkstantinę: yra daug prekybininkų (geriamųjų, valgomųjų ar kitų prekių), amatininkų ir šiaip specialistų, gaunančių po 4 dol. valandai. Šiems visiems nesunku paskirti tūkstantinę lietuviškiems reikalams. Kai planas jau bus vykdomas, be abejo, nebus paniekintos ir šimtinės tų, kurie daugiau nepajėgia. Neatrodo, kad sunku būtų visiems JAV-ėse gyvenantiems turtingesniems lietuviams greitu laiku sudaryti milijoną.

Kapitalas Lietuvai, nuošimčiai — lietuvybei

To kapitalo nuošimčiai labai reikalingi mums patiems. Beregint jie sustiprins mūsų lietuvybę, regimai parems lietuvišką kultūrą. Dar tik bus plano pradžia, sakysim 100,000, o po metų jie jau ir atneša 5,000—10,000 nuošimčių, ir taip kasmet eis vis geryn, ne blogyn. Lituanistinėms mokykloms trūksta mokytojų. Iš tikro, reikia stebėtis, kaip nepritrūko esamiems mokytojams geros valios, ištisą dešimtmetį už menkiausią atlyginimą atsisakyti laisvos šeštosios dienos. Didesnis užmokestis mokytojams būtų teisingas jų darbo ir nervų atlyginimas. Vadovėlių reikalas taip pat būtinas. Gerai, kad Kultūros Fondas ar ČAL Mokykla randa mecenatų vadovėliams leisti, tik praktiškai toji mecenatų auka apmoka vos ketvirtą dalį spaudos išlaidų. O ar pateisinama laukti penkerius metus, kol išpirks išleistąjį, kad surinktais pinigais galima būtų toliau spausdinti kitą dalį?

Turime apsčiai mokslininkų ir jų parašytų veikalų, o kiek jų pajėgiame išleisti? Vaclovo Biržiškos Aleksandryno I tomas buvo leidžiamas 3 metus, tai kiek laiko dar reikės likusiems dviem tomams? Net grožinės literatūros veikalų leidėjai nebesiima leisti, kadangi ir jie darosi nuostolingi. Vokietijoje buvo išleisti Donelaičio "Metai", šiandien mokyklos jų niekur negali gauti. Tas pats su Vaižgantu, Biliūnu. O Žemaitės, L. Pelėdos nė Vokietijoje nebuvo išleista, tai jaunimas jų iš niekur negali gauti nė pamatyti.

Daug ir gerų turime vaikų literatūros rašytojų, o kodėl per metus vos viena knyga jaunimui bepasirodo? Reikalas aiškus. Bene prieš 7 metus, pavyzdžiui, buvo išleista priešpaskutinė vaikų poezijos klasiko V. Nemunėlio knyga, bet kai ji pasirodė nuostolinga, tai sekančio to paties V. Nemunėlio rinkinio tebuvo išleistas — šauniai iliustruotas — vienas egzempliorius ir jis įteiktas vienai šeimai, kuri, reikia manyti, ne deponuos Harvardo universitetui, bet parveš tą unikumą Vilniaus universitetan, kai šis jau bus laisvas. Ką tai reiškia? Ogi, kad ir jaunimo literatūros leidimas turi būti subsidijuojamas, jeigu manome, kad vertėtų išbristi iš unikumo tiražo.

Ar savo veikalus siųsime į Lietuvą spausdinti?

Grožinės literatūros kūrėjas — rašytojas vidutiniškai knygai įdeda tūkstantį darbo valandų, o honoraro gauna kai kada porą šimtų dolerių, dažnai nieko, o kartais dar pats primoka leidėjui. Todėl kasmetinė literatūros premija, kuria rūpinasi LRD-ja, yra bent moralinė rašytojo parama, kuria vienas iš keliolikos kasmet yra išskiriamas. Kad ta nedidelė premija būtų sudaryta, teko šimtus laiškų parašyti, bet ar visada turėsime tokių, kurie bus pasiryžę tiek laiškų prirašyti? Deja, ne kiekvienas laiškas tau atneš dešimkę ar šimtinę.

Lietuvoje skundžiamasi dramos veikalų trūkumu, o mes čia jau turime net premijuotų daug, tik jų niekas neišleidžia. Taip scenos mėgėjai ir neturi ko vaidinti. Nejaugi siųsime savo premijuotuosius veikalus į Lietuvą prašydami, kad bolševikai ten išleistų? Tai yra labai rimtas klausimas, kadangi vienas mūsų žinomas, jau žilo plauko poetas nusiuntė savo eilėraščių rankraščių į Lietuvą, nebetekęs vilties čia juos išvysti išspausdintus. Ar tai nėra, lotyniškai tariant, mūsų ubagystės (dvasinės, ne medžiaginės) liudijimas?

Be knygų, galima būtų suminėti eilę kitų sričių, kurios ne mažiau laukia to milijono procentų, pavyzdžiui, kad ir Pasaulio Lietuvių Archyvas, kurio vedėjas V. Liulevičius per 10 metų tikrai yra paaukojęs 10,000 valandų. Nejaugi jis savo pinigais turėtų pirkti reikalingas spintas?! Ar atsiras kitas akademikas, kuris, Liulevičiui pvz. apsirgus, tiek laiko paaukotų? Atsiprašau čia jau ne tūkstantis dolerių, bet 20 tūkstantinių vieno Liulevičiaus paaukota. Ar šitokios mūsų kultūrininkų aukos akivaizdoje neatsiras tūkstantis už Liulevičių turtingesnių tautiečių, kurie prisidėtų prie lietuvybės tik viena tūkstantine?

Reikalas pribrendęs, nunokęs it obuolys — ne krintąs, bet jau ant galvos nukritęs, tik šarvuotos galvos to kritimo nejunta. Dr. A. Razma pajuto pačiu laiku, ir už tai jam, nepažįstamam tautiečiui, viešai spaudžiame dešinę.

Tolminkiemio klebonija, kurioje gyveno Kristijonas Donelaitis. Klišė iš naujai leidžiamo D. Veličkos paruošto lietuvių literatūros vadovėlio.

SIUVU IR TAISAU
MOTERIŠKUS IR VAIKIŠKUS DRABUŽIUS
Skambinti po 5 val. vakaro
WAlbrook 5-5155

TV, RADIJAI, STEREOFONINIAI HI-FI, VOKIŠKI APARATAI
TAISYMAS IR PARDAVIMAS
FRANK'S TELEVISION AND RADIO, INC.
3240 South Halsted Street Tel. CA 5-7252

FREE TO SAVERS
Modernaire Pantryware Free to savers of $500.00 or more, every two months during 1961, NEW ACCOUNT OR ADDED TO PRESENT ACCOUNT.
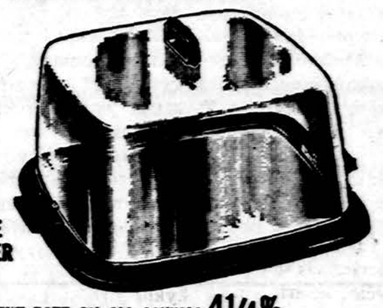
CAKE COVER
CURRENT RATE ON ALL SAVINGS 4 1/4%
Earn up to 5¼% on prepaid Savings
ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. • BI 2-1397 • TO 3-8131
OFFICE HOURS: MON., 9 A.M. to 8 P.M.; TUES. THURS. AND FRI., 9 A.M. to 5 P.M.; SAT., 9 A.M. to 1 P.M.; CLOSED WED.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE ALL PHONES WA 5-8202
JANUARY — SAUSIO 12, 13, 14 D. D.

BARON VON KLUEG 10 yr. Old GERMAN BRANDY	Fifth	$3.89
JEAN DURELL FRENCH BRANDY	Fifth	$3.39
BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	$4.98
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
RICCA DONNA IMPORTED VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	$1.39
TVARSKI 80 PROOF VODKA	Fifth	$2.79
POPULAR BRAND OF 80 PROOF GIN	Full Quart	$3.29
ARROW COCKTAILS MARTINI & MANHATTAN	Full Quart	$2.89
MIDUOLIS LIQUEUR	Fifth	$4.08
TRYS DEVYNIOS (999) BITTERS	Fifth	$3.79

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Pardavimas-taisymas. Sek. uždaryta

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PRospect 6-7960

COMPLETE AUTO SERVICE
AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ.
kurioje jūsų automobilis bus pilnai užbaigtas, pradedant motoro sureguliavimu, karoserijos išlaisymu, ratų subalansavimu, tiesaus važiavimo nustatymu, dažymu ir kitais darbais. Naujai padidintose dirbtuvėse naudojamos moderniškiausios mašinos automobilio karoserijai išlyginti. Dirbtuvėse vienu laiku gali būti taisoma virš tuzino automobilių.

Sav. STASYS DAPKUS
4542-44 So. Western Ave., Chicago 9, Ill.
Telef. CLiffside 4-2241

Nuoširdus Chicago Savings Kvietimas

JOHN PAKEL, Sr.

Valdyba, direktoriai ir visas Chicago Savings and Laon Association štabas nori pareikšti visiems mūsų taupymo ir skolinimo nariams, draugams bei kaimynams nuoširdžią padėką už praeitais metais mums parodytą pasitikėjimą, bendradarbiavimą ir draugiškumą.

Šiais metais mes švenčiame ketvirtuosius metus naujame savo name ir 37-tuosius metus saugios ir pavyzdingos tarnybos Chicagos Pietvakarių bendruomenės gyventojams. Pasididžiuodami pranešame, kad per šiuos ketverius metus, kai persikėlėm į dabartinį mūsų namą, nariams ir šios apylinkės geriesiems mūsų draugams parodžius pasitikėjimą ir pritarimą, mūsų turtas nuo $17,000,000.00 pakilo iki $36,000,000.00. Jis padidėjo daugiau, negu dvigubai.

Kad galėtume ir toliau teikti tinkamus patarnavimus prie tokio smarkaus bendrovės turto augimo, buvome priversti remontuoti greta esantį namą, nupirktą prieš keletą metų. Namo remontavimą baigsime trijų mėnesių laikotarpyje. Tada mūsų įstaiga atrodys, kaip čia spausdinamas paveikslas. Dar didesniam mūsų klijentų patogumui įrengiame antrą didelį parkinimo sklypą, esantį 50 pėdų į šiaurę nuo įstaigos ir tinkamą 50 automobilių pastatyti.

Jeigu Jūs dar nesate didžiosios mūsų taupytojų šeimos narys, norėtume nuoširdžiai pakviesti Jus ir Jūsų šeimą prisidėti prie 18,000 Chicago Savings draugų ir kaimynų, kurie naudojasi savo santaupų apdraustu saugumu, gauna aukštus dividendus iš savo santaupų ir turi galimybę kiekvienu momentu jas išimti. Dabar už investavimo santaupas mūsų mokamas 4 1/4% dividendas yra pats aukščiausias, kuris galima saugiai mokėti. Be jau minėtų naudingų dalykų, Jūs, kaip Chicago Savings taupytojas, galite pasinaudoti visa eile kitų veltui teikiamų patarnavimų, būtent: galite iškeisti savo ir savo šeimos uždarbio čekius, apmokėti vandens, elektros ir visas kitas šeimos sąskaitas specialiais mūsų Money Order čekiais. Jūsų patogumui dabar turime du parkinimo sklypus.

Pradedant 1960 metų gruodžio 15 diena ir baigiant 1961 m. sausio 15 d., Chicago Savings ir vėl kviečia visus savo narius bei kaimynus aplankyti mus Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga. Atsiveskite savo vaikučius, kad galėtų pamatyti mūsų kalėdinius papuošalus ir atsiimti jiems skirtas dovanas. Suaugusiems patiks aplankyti mūsų įstaigos didžiojoje salėje įtaisytą "draugingumo kampelį", kur Jūs būsite pavaišinti karšta kava, riestainiais ir kitais skanumynais.

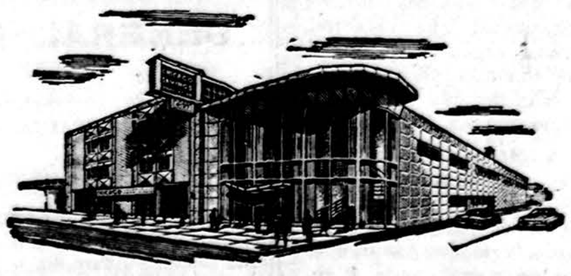

CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
Telefonas — GRovehill 6-7575
ATDARA: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

ALANTO "TARP DVIEJŲ GYVENIMŲ"

Mano straipsnyje **"Riebieji ar liesieji metai?"** "Draugo" kultūriniame priede 1960. XII. 31, aptariant 1960 metų mūsų grožinės prozos derlių, iškiliųjų veikalų tarpe nėra suminėta **Vytauto Alanto** romano **"Tarp dviejų gyvenimų".**

Šitas romanas pirmą kartą buvo spausdinamas 1959 metais "Draugo" atkarpoje. Tad faktiškai jis yra ne 1960, bet 1959 metų mūsų literatūros aruode.

Dar ir atskira knyga romanas išleistas jau 1960 metais. Turint prieš akis antrąjį atveją, galėtume romaną priskirti ir prie 1960 metų balanso. Tada praėjusių metų mūsų grožinės prozos svoris dar padidėtų, nes, šalia Andriušio, Ramono, Kralikausko ir Gliaudos knygų, reikėtų įrašyti ir V. Alanto "Tarp dviejų gyvenimų".

Šiame romane V. Alantas pirmas iš mūsų prozaikų herojinę lietuvių partizanų temą panaudojo plačios apimties knygai. Partizaninė tema yra jau seniai įsipilietinus individualioje mūsų poezijoj ir nežinomų autorių dainose tėvynėje. Ji giliai įsišaknijus ir Landsbergio, Škėmos bei Griniaus dramose. Tik epinėje kūryboje ši tema lig šiol nebuvo plačiau užgriebta. Ir V. Alantas pirmasis drįso iš karštos, dar jokių perspektyvų neatvėsintos medžiagos kalti gana monumentalų paminklą lietuviui partizanui. Negaišdamas mūsų prozai įprastuose gamtos aprašymuose ir ilgose meditacijose, Alantas dinamiškai rutulioja romano įvykius, sugebėdamas ir žaibiškame veiksme atskleisti veikėjų vidaus pasaulį.

Tad, jeigu kas norėtų V. Alanto romaną "Tarp dviejų gyvenimų" priskirti ne faktiškiems jo viešumon paskelbimo 1959 metams, bet jo pakartojimo atskira knyga 1960 metams, tas turėtų mano anksčiau minėtan straipsnin įjungti ir čia spausdinamą patikslinimą.

Kazys Bradūnas

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Kleofas Jurgelionis** sausio 7 d. atšventė keleriopą savo sukaktį. Jau sulaukęs 75 metų amžiaus (g. 1886. I. 1). Draugė sukako 50 metų jo gyvenimo ir veiklos tarp Amerikos lietuvių. Čia jis reiškėsi kaip rašytojas, poetas, oratorius, švietėjas, redaktorius ir scenos veikalų režisierius. Priedo — prieš 40 metų tapo advokatas.

Po daugelio metų blaškymosi, laimės ir nelaimės, įvairių pergyvenimų galutinai ir pastoviai apsigyveno Riverside, Calif. (4465 Elora Court). Riverside miestas, tartum Los Angeles tęsinys (apie 60 m.), yra stačiai į šiaurės rytus. Čia pat už miesto kalnai, kurie dengia nuo šiaurės ir rytų vėjų. Oras labai malonus, švelnus. Visada šilta, saulės be saiko. Tikras poilsis ir gyvenimo pailginimas senstančiam žmogui. Tokiais sumetimais ir persikėlė čion Jurgelionis iš žiauresnio Chicagos klimato. Nuošaliai nuo miesto turi nusipirkęs namus. Tylu, ramu aplinkui. Gyvenk ir filmuok savo atsiminimus.

Toje rezidencijoj ir įvyko sukakties minėjimas. Susirinko nedidelis būrelis artimųjų. Iš Santa Monica ir Los Angeles apsilankė prof. K. Alminas, rašytojas J. Švaistas, "Lietuvių Dienų" leidėjas Ant. Skirius su žmona. Iš Yucaipa (apie 20 m.) atvyko Aftukai, artimesni kaimynai. Iš vietinių apsilankė inž. L. Grinius.

Gyva, darbšti Jurgelionio žmona Herietta, paruošė skanių užkandų. Pokalbiuose ir atsiminimuose labai įdomiai prabėgo keletas valandų. (J. B.)

● **Amerikiečiai rekomenduoja lietuvių kūrybą.** Laikraštis "Iron Mountain (Mich.) News" sausio 3 d. paskelbė papildomą sąrašą naujausių knygų, kurias rekomenduoja pasiskaityti. Tame sąraše randame ir "Lithuanian Folk Tales" bei "Selected Lithuanian Short Stories". Pažymima, kad jų vertimus parūpino ir redagavo St. Zobarskas ir pabrėžiama, kad jų leidėjas Clark Mills tais leidiniais "duoda kai ką vertingo JAV skaitytojams". Kalbant apie tas parinktas rekomenduojamas knygas, jų tarpe ir aukščiau minėtą lietuvių kūrybą, pažymima, kad bibliotekos, įsigydamos šias knygas, turės gerą literatūrinį lobį; tai gerai parinkti leidiniai.

● **Elena Putris,** lietuvaitė komercinio meno dailininkė, dirba prie "The Forest Way" žurnalo, kurį leidžia Chicagos Miškų Distriktas. Mūsų lietuvaitė tam žurnalui nupiešia užsklandas, iliustracijas, o Kalėdų numeriui nupiešė specialiai puošnų paskutinio viršelio puslaptį (pirmasis viršelio puslapis užpildytas foto nuotraukomis).

● **Ankstyvas vaikų auklėjimas šeimoje.** Šitokiu pavadinimu praktišką gyd. S. Raciutės-Butinavičienės paruoštą studiją išspausdino (mimiografu) Amerikos Lietuvių Vaiko Ukdymo Draugija (ALVUD), kurios veiklos plėtimu ypatingai susirūpinęs dr. J. Adomavičius (1601 W. Garfield Blvd., Chicago 36, Ill.), talkinamas eilės kitų energingų asmenų. Dr. Butinavičienės patarimai tėvams labai praktiški. Čia atkreipiamas dėmesys, kaip svarbios įtakos į žmogaus charakterį turi auklėjimas pačioj pradžioj iki 5 m. amžiaus, nusakoma kūdikio psichinis ir fizinis išsivystymas, aptariama jo dienotvarkė, aiškinama, kaip kūdikį pripratinti prie švaros ir tvarkos, ką daryti, kai kūdikis nemiega, kūdikio kalbos vystymas, valgydinimas, vaikų žaidimai ir darbas, paklusnumo ugdymas; priemonės išvengti, kad vaikas nebūtų egoistas, kad nevagiliautų ir nemeluotų; aiškinama apie vaiko nervingumą. Ypač motinoms tai labai naudingi patarimai.

● **Kanados Lietuvių VII diena.** Šitokiu pavadinimu iš spaudos išėjo septintosios Kanados lietuvių dienos Toronte metraštis, turįs 100 pulsapių. Jo pasirodymą Pas. Liet. Bendr. vald. pirmininkas J. Matulionis, įžangoje, sieja su 550 m. sukaktimi nuo Žalgirio pergalės ir su 20 m. sukaktimi Lietuvos okupacijos. Pagal tai sudarytas ir metraščio turinys. Čia Ged. Galva rašo apie Lietuvių Tautos Golgotą, J. Matulionis apie rusų imperializmą, pasireiškusį nauja randonųjų okupacija bei vykdoma rusifikacija. Istorikas dr. Ad. Šapoka duoda studiją apie Žalgirio mūšį. Lyg trečią šio leidinio dalį sudaro informacijos apie Kanados lietuvių Bendruomenę: jos statutai, centriniai organai, kultūros ir šalpos fondai, apylinkės. Viršelis sukurtas dail. T. Valiaus. Leidinys įdomus ir turtingas.

● **A. Maceina aukštai vertinamas ir P. Amerikoj.** "Estado de S. Paulo" literatūriniame priede š. m. gruodžio 10 d. atspaustas straipsnis "Šėtonas ir Blogio problema", kuriame autorius pabrėžia, kad vienas iš rimčiausių ir reikšmingiausių veikalų šiuo klausimu yra dr. A. Maceinos filosofinė studija "Das Geheimnis der Bosheit", išleista 1955 m. Vokietijoje.

● **A. Ružancovas,** Lietuvių Bibliografinės Tarnybos vedėjas, džiaugiasi, kad 1960 metai literatūrinių veikalų atžvilgiu tremtyje lietuviams buvo riebesni — išleista šiek tiek daugiau veikalų negu 1959 metais. Padidėjo ir skaičius vertimų į anglų kalbą, ir čia nemažas nuopelnas St. Zobarsko.

Liūtas prie Chicagos Meno Instituto; juo susidomėjęs televizijos žvaigždė Ed Sullivan, berinkdamas medžiagą naujai savo programai.

ŽINIOS IŠ OKUP. LIETUVOS

▼ **Vilniuje įvyko Lietuvos architektų sąjungos ketvirtas suvažiavimas.** Sąjungos valdybos pirmininkas V. Cibas ta proga "Tiesoje" t. k. paaiškino, kad, sprendžiant miestų ir gyvenviečių planavimo problemas, ruošiant stambesnių miestų generalinius planus, mažesnių miestų bei gyvenviečių išplanavimo schemas, atskirų rajonų detalius projektus, žymiai pasireiškę architektai K. Bučis, J. Daujonaitė, J. Janulis, V. Stauska, S. Stulginskis, K. Šešelgis ir (prieš kurį laiką iš Australijos grįžęs) V. Žemkalnis. Lietuvos architektų grupė, vadovaujama V. Balčiūno ir M. Urbelio, sėkmingai dalyvavę Maskvos naujamiesčio planavime. Kiti architektai planuoja kolchozų gyvenvietes ir ištisų rajonų schemas, bet Cibas skundžiasi, kad kai kurios įstaigos architektų darbus nepakankamai vertinančios. **Kai kurie vietiniai vykdomieji komitetai architektams stačiai kliudą planavimo darbą atlikti.** Daugelis architektų ruošia projektus tipinėms statyboms. Kai kurie architektai rūpinasi architektūros paminklų restauracijos darbais (Trakų, Gedimino, Kauno pilies). Veikia mokslinė restauracinė gamybinė dirbtuvė, kuri paruošė visą eilę restauracinių pastatų projektų. (Dirbtuvės specialistais minimi architektai B. Krūminis, S. Lasavickas, A. Brusokas, A. Umbrasas ir kt.). Jų buvo paruošti ir kai kurių gamtos paminklų sutvarkymo darbai (Puntuko, Medvėgalio kalno ir kt.).

Sąjunga turi dabar apie 200 narių.

Iš diskusijų buvo matyti, kiek daug dar darytina, kad gyventojams būtų sudarytos geresnės darbo ir buities sąlygos. Būną daug neaiškumų, ką kur statyti, einą varžybos tarp gyvenviečių ir pramoninių statybų. Per mažai rūpinamasi fabrikus iškelti iš miestų centrų į pakraščius. Tai liečia ypač Kauno miestą. Kiti kalbėtojai kritikavo, kad statant fabrikų įmones per mažai atsižvelgiama į pastatų išorę. "Mylėti savo kraštą, reiškia rūpintis jo grožiu", pasakė Valst. gamtos apsaugos komiteto p-kas V. Bergas.

Anot žinomo architektūros žinovo Jurgio Gimbuto (gyv. Amerikoje), architektus sovietų valdomuose kraštuose varžo sovietinė biurokratija. Architektai neturi kūrybinės laisvės. Varžymai santykiauti su užsieniu taip pat prisideda prie architektūros stagnacijos.

▼ **Lietuvos Filharmonijos Vilniuje direktorius Balys Federavičius** pasikalbėjime su laikraščio atstovu pažymėjo, kad Lietuvos Filharmonija kasmet duoda apie pusantro tūkstančio koncertų, tai būtų daugiau negu ketvertas koncertų kasdien. Vien tik provincijos miesteliuose ir kaimuose būna per metus apie 900 koncertų. Lietuvos Filharmonijos koncertų per metus klausosi beveik milijonas žmonių.

Lietuvos Filharmonijos veikloje dalyvauja: simfoninis orkestras, kamerinis orkestras, styginis kvartetas, solistai, džazas, liaudies dainų ir šokių ansamblis, teatrų solistai ir artistai, konservatorijos bei muzikos mokyklų dėstytojai ir mokiniai, saviveikliniai kolektyvai bei atskiri atlikėjai ir svečiai iš užsienio.

Filharmonijos koncertuose ne mažą vietą užima kūriniai: B. Dvarionio, S. Vainiūno, A. Račiūno, J. Juzeliūno, E. Balsio, J. Karoso, K. Kavecko, G. Griauzdės, A. Klenickio, B. Gorbulskio ir kt. Iš lietuviškos muzikos klasikų perteikiami kūriniai M. K. Čiurlionio, S. Naujalio, P. Sasnausko, J. Gruodžio ir kitų.

Lietuvos Filharmonijos plati veikla rodo, kad Lietuvos žmonės kaip mėgo, taip tebemėgsta lietuvišką muziką, dainą, apskritai lietuvišką meną. Kiek nemėgiami gyventojų daugumos yra politiniai - partiniai parengimai, tiek mėgiami nepolitiniai meno parengimai. (E.)

Gero mokytojo savybės

David G. Ryans, surinkęs duomenis apie 6,000 mokytojų, dirbančių 1,700 pradžios ir vidurinių mokyklų, paskelbė knygą "Chracteristics of Teatchers". **Autorius yra buvęs pedagogikos** profesorius Californijos Universitete, Los Angeles. Jis nustatė, kad sėkmingai klasės darbe pasireiškią mokytojai stipriai interesuojasi literatūra ir menu, yra geros nuomonės apie kitus, dalyvauja mokyklos ir užmokykliniame veikime, yra pasiryžę siekti ir turi daug iniciatyvos. Moteris mokytojas jis randa esant draugiškesnes, su stipresniu atsakomybės jausmu, demokratiškesnes, daugiau paakstinančias; tuo gi tarpu vyrai yra pastovesni savo emocijose.

Transliacijos tiesiai į smegenis

Mokslininkai galvoja apie naujus radijo ir televizijų perdavimo būdus tiesiai į smegenų centrus, nenaudojant akių ir ausų. Trys Kalifornijos Universiteto (Los Angeles) mokslininkai daro tyrimus magnetiniu lauku tiesiai stimuliuoti smegenis, neliečiant kaukuolės. Toks būdas vadinamas "superception". Tuo tarpu jis atrodo fantastinis, bet juk neseniai atrodė ir radijas bei televizija fantastinė.

Iš ispanų literatūros

Iš ispanų kalbos išverstą Jose Louis Martin Descalzo knygą "A Priest Confesses" išleido Thomas More leidykla. Kaina $3.95.

PASIRUOŠKITE ŠIŲ METŲ ATOSTOGOMS!

Šių metų atostogas planuokite jau dabar, kad galėtumėt turėti geresnį pasirinkimą ir lankytinų vietų ir lėktuvų ar laivų pasirinkimą

SEGHETTI TRAVEL BUREAU

2451 S. Oakley Ave., Tel. YA 7-3278, Chicago 8, Ill.

sutvarko dokumentus, parūpina kelionę lėktuvais, geležinkeliais, autobusais, laivais, kaip keliauti Europoje taip ir planuoti atostogas P. Amerikoj, Kanadoj ar ir pačioj Amerikoj įvair. vietose.

Order FUEL OIL NOW!

PASIRUOŠKITE ŽIEMAI

Leiskite mums patikrinti Jūsų centrinį apšildymą

Pakeičiame į GAZO—ALYVOS apšildymą

Paruošta KURENAMA ALYVA Pilnas patarnavimas Išsimokėjimo sąlygos

ANGLYS Komerciniams Rezidenciniams namams

SIURBLIAIS IŠVALOMI Boileriai— Center. krosnys

Mes įrengiame — Mes aptarnaujame

- Stokerius — Boilerius
- Anglines krosnis – Alyvos degintuvus
- Karšto vandens šildytuvus

Pardavėjas: Vincas Doba

GAPS ALYVA ANGLYS

Kreipkitės į mus visais apšildymo ir air-oenditioning reikalais

2735 W. 63rd St. Dieną ar naktį PRos. 6-6677

JŪS GALITE PASITIKĖTI DAKTARO PARAŠYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATĖS Į MŪSŲ VAISTINĘ.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums daktaro prirašytą receptą ir įsitikinsite, kad mūsų vaistai šviežį ir kainos labai prieinamos.

DARGIS VAISTINĖ

CHARLES DARGIS, Reg. Pharmacistas

2425 W. Marquette Road

Chicago 29, Ill.

Tel. HEmlock 4-6050

PRESCRIPTIONS

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago Virginia 7-7258-59

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Laisniuota per Intourist)

SIŲSKITE SAVO GIMINĖMS PAKETUS

Į LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS

SIŲSKITE PAKETUS DABAR

135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583

Atdara kasdien nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. dieną

141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430

Arti subway — Tarp 6th ir 7th Aves. Atdara kasdien 9—6; sekmadieniais 9—4.

1855 West 47th Street, Chicago 9, Illinois, Tel. FRontier 6-6755
359 West Broadway, So. Boston 27, Mass., Tel. ANdrew 8-5040
132 Franklin Avenue, Hartford, Conn., CHapel 6-4724
332 Fillmore Avenue, Buffalo 6, N. Y., Tel. TL 6-2974
39 Raymond Plaza W., Newark, N. J., Tel. MArket 2-2877
900 Literary Road, Cleveland 13, Ohio, Tel. TOwer 1-1461
11339 Jos. Campau, Detroit 12, Michigan, Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Avenue, Philadelphia 23, Pa., Tel. WAlnut 5-8878

3216 Sunset Boulevard, LOS ANGELES 26, Calif. NOrmandy 5-9887
184-186 MONROE STREET, PASSAIC, NEW JERSEY Tel. PR 3-5376
217 E. Hennepin Ave., MINNEAPOLIS 14, MINNESOTA. Tel. FEderal 2-4908

Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klijentų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas.

Adresatą pasiekia į 6—7 savaitės oro paštu į 7—12 dienų.

Dabar galima rūbų siuntiniuose siųsti ir kavos pupelių, šokolado (plytelių) ir bonbonkes.

Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės medžiagų.

Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl muito ir patarnavimo. Katalogas veltui.

VOSYLIUS FOOD MART

2433 West 69th St. Telef. PRospect 6 2113

PARDUODA SAVO GAMYBOS SKILANDŽIUS DEŠRAS — ARBATINES, KROKAVINES, KUMPINES, CIBULINES, ČESNAKINES, ŽEMAITIŠKAS, MEDŽIOKLINES BEI ŽALIAS dešras virimui

Čia rasite didelį pasirinkimą šviežios mėsos: JAUTIENOS, VERŠIENOS, AVIENOS, šviežia ir rūkyta PARŠIENA IR PAUKŠTIENA. Taip pat parduodame: lietuviškus sūrius, sviestą, saldainius ir visokius delikatesus. Atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Šventadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. val. po pietų.

Aukštasis mokslas Amerikoje

ANTANAS ŠERKŠNAS, Hartford, Conn.

Logika ir orientacija

Didžiausias procentas mūsų naujųjų ateivių yra iš nepriklausomos Lietuvos paruoštos šviesuomenės. Tai pirmoji šviesuomenės generacija, išėjusi iš valstiečių. Akademinis jų vaikų auklėjimas, aukšta profesija, yra jų gyvenimo tikslų centre. Kitaip ir būti negali: tai tiesioginiai palikuonys tautos, kuri per šimtmečius buvo aistringai ištroškusi šviesos, kurios "didysis brolis" jai neleido ieškoti. Šitas istorinis palikimas dažnai skaudžiai atsiliepia čia išeiviams tėvams ir jų vaikams. Tik gyvenimo logika ir plati orientacija gali padėti šiame reikale.

Amerikoniškoji mokyklinė sistema yra labai komplikuota ir dėl to naujai čia įsikūrusiems tėvams sunku susigaudyti planuojant savo vaikų aukštąjį mokslą. Čia turima galvoje atvejai, kai universitete ar kitoje aukštoje mokykloje, šeima išleidžia kelis tūkstančius dolerių ir vaikas nieko nepasiekia. Jeigu labai stiprių vaikų tėvams šis pavojus nėra aktualus, tai vidutiniškų vaikų tėvai tuo džiaugtis negali. Gabus ir stiprus vaikas pats savaime prasimuša ir įeina į aukštąją mokyklą, o joje pasiekia tai, kas skirta. Silpnesni vaikai reikalingi paramos, užvedimo ant kelio, orientacinės ir koordinacinės pagalbos.

Komplikuota sistema

Kaip pasiruošti ir įstoti į šio krašto aukštąsias mokyklas, esu jau kalbėjęs šio laikraščio skiltyse. Šiuo kartu noriu patarti tėvams, kaip išsilaikyti šio krašto aukštojoje mokykloje ir ją baigti.

Į daugumą šio krašto aukštųjų mokyklų, palyginamai, nėra labai sunku įstoti. Pirmiausia, į valstybines, arba, kaip jos čia vadinamos, viešąsias mokyklas. Į valstybinius universitetus ir kolegijas, paprastai, priimama 40% vidurinių mokyklų abiturientų, ėmusių akademinę programą, pagal jų mokslo lygį. Į šiuos 40% įeina ne tik vidutiniai, bet ir tam tikra dalis silpnesnių abiturientų. Kadangi vidurinės mokyklos kiekvienais metais išleidžia didžiules mases abiturientų, tai valstybinės aukštosios mokyklos, laikantis keturiasdešimt procentų principo, į pirmą semestrą, paprastai, priima mases studentų.

Viešojo gyvenimo vadovų politika: neimti moralinės atsakomybės dėl aukštojo mokslo pasiekimo sunkumų: sudaryti sąlygas mėginti kiek galima didesniam skaičiui jaunimo. Iš kitos pusės, šitos mokyklos turi labai aukštus mokslo standartus, sunkius, kartais net sadizmo laipsnį pasiekiančius, egzaminavimo būdus, akademinio kvaliteto punktų sistemą, taip, kad per pirmus mokslo metus pirmamečiai išsijojami taip, kad pasilieka tik patys stipriausieji. Dalis atkrinta pirmo semestro vidury, dalis semestro pabaigoje, o kiti — antro semestro eigoje. Privačiose aukštose mokyklose šitoji "sijojimo" politika nėra tokia aštri, nes čia įstojimo sąlygos yra sunkesnės.

Studentui amerikoniškoje sistemoje nėra leista kombinuoti savo studijas pagal laiko, pajėgumo ir aplinkybių reikalavimus. Jis negali egzaminų atidėti sakysime, kitam semestrui, ar kitiems metams, kaip Europos universitetuose. Jeigu tu susirgai, buvai priverstas duoną užsidirbti, arba tave kokios nors aplinkybės sukrėtė ir tu negalėjai įtemptai dirbti šį semestrą ar šiuos mokslo metus, tu iš mokyklos iškrisi, išklausytieji dalykai tau nebus užskaityti.

Planavimo problema

Dėl to tėvai, kurie planuoja vaiką leisti į aukštąjį mokslą, per visą vidurinės mokyklos laikotarpį, o ypač paskutiniuosius dvejus metus, turi atidžiai sekti vaiko vystymąsi ir iš anksto numatyti, ar vaikas tinka akademiniam darbui.

Į ką turi būti kreipiama daugiausia dėmesio? Gabumai, žinoma, pirmoje vietoje. Silpnų gabumų jaunuoliui amerikoniškoje aukštojoje mokykloje nėra jokių perspektyvų. Beprasmis finansinis ir moralinis išsisėmimas. Žinoma, tėvai turi būti atsargūs ir nemaišyti gabumų su pasiektais mokslo rezultatais vidurinėje mokykloje. Vaikas gali turėti menkus pažymius ir būti pakankamai, o kartais ir labai, gabus. Ir atvirkščiai, kitas ir silpnokų gabumų gali turėti patenkinamus (vargiai gerus) pažymius.

Žinant, kad vaikas yra pakankamai gabus, reikia žinoti, ar jis bus pajėgus dirbti tiek, kiek aukštosios studijos reikalauja. Šitas savumas yra net svarbesni už gabumą, nes darbštus vidutinių gabumų studentas gali padaryti daugiau, negu gabus tinginys ar apsileidėlis. Darbštumas apima beveik visą žmogaus asmenybę. Sunku įsivaizduoti darbštų žmogų be atsakomybės jausmo, be logikos, be rimto motyvavimo. O tai vis dalykai, be kurių neišsiversi amerikoniškoje aukštojoje mokykloje.

Studijų eiga

Įstojus į aukštąją mokyklą, reikia daryti viską, kad netaptum auka tų dalykų, apie kuriuos kalbėjome pradžioje šio straipsnio. Priimtas į aukštąją mokyklą, dar prieš mokslui prasidedant, studentas turi giliai įsistudijuoti į tos mokyklos reguliaminą. Mokyklos standartų ir reikalavimų atžvilgiu tėvai taip pat neturi būti indeferentai, kad, reikalui esant, galėtų vaikui padėti. Bakalauro laipsniui nustatytas keturių metų minimumas, pavyzdžiui, galima išsidėstyti į penkių metų laikotarpį, be jokių akademinių moralinių nuostolių. Reikia tik žinoti iš anksto kaip pasinaudoti, jei reikia. Vidutinių gabumų, silpnesnės sveikatos, silpnesnio charakterio, studentai gali pasinaudoti šiuo galimumu. Ypatingai pirmą semestrą reikia būti atsargiam: imti minimumą dalykų, ne maksimumą.

Sureguliavus programą (registraciją) reikia iš karto griebtis darbo. Daugiausia "nubyrėjusių" tarpe rasi tų, kurie semestro pradžioje darbą atidėliojo ryt dienai.

Jeigu dėl kurių nors čia suminėtų (ir daugelio nesuminėtų) priežasčių vaikas aukštajam mokslui netinka, forsuoti neapsimoka, nežiūrint, kokioje šeimoje jis yra. Geriau parinkti vaikui ne akademinį gyvenimui pasiruošimo kelią, kuriuo eidamas jis bus ir laimingesnis, ir turtingesnis.

KRONIKA

● **Inž. Kazys Krulikas** sausio 11 d. sulaukė 50 m. amžiaus sukakties. Rodo daug iniciatyvos lietuvių inžinierių organizacinėje veikloje. Gimęs 1911 m. sausio 11 d. Antupių k., Gižų valsč., Vilkaviškio apskr. Baigęs Žiburio Gimnaziją Vilkaviškyje, 1935 m. baigė Vyt. Universiteto Technikos Fakulteto statybos skyrių. Išėjęs karo mokyklos aspirantų kursą, buvo Kauno apskr. savivaldybės viešųjų darbų vedėju, tarnavo Susisiekimo Ministerijoje, dirbo prie Žemaičių plento tiesimo, kelių valdyboje. Prieš 10 metų atvykęs į JAV, iš pradžių dirbo įvairiose įstaigose braižytojo bei konstrukcijų skaičiuotojo darbą. 1945—1948 pirmininkavo tremtinių inžinierių skyriui. Vienas iš steigėjų Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos; ėjo įvairias pareigas tos draugijos valdyboje. Redakcijų komisijų narys leidžiant Studentų Balsą, Svetimoje Padangėje, Inžinierių Kelią, Technikos Pasaulį. Inžinierių metraščio redaktorius. Atskiru leidiniu išėjo jo parašyta "Akmens anglys — Belgijos auksas". JAV-se apsigyveno Brooklyne.

● **Dail. Pr. Lapė** sausio 11 d. sulaukė 40 m. amžiaus, taigi yra pačiame kūrybiškame laikotarpyje. Yra gimęs Klaipėdoje 1921 m. Meno studijas ėjo Kauno Meno Mokykloje. Vokiečiai jį buvo išvežę į Suomiją, vėliau Norvegiją. Iš ten pabėgo į Švediją. Čia dėstė meno mokykloje, iliustravo knygas, tapė freskas Carlstadt miesto rotušėje, Stockholmo pašto muziejuje. Nuo 1949 m. atvykęs į JAV, apsigyveno New Yorke. Iliustruoja knygas, dirba tapybos srityje; jo kūryboj jaučiama impresionizmo kryptis. Buvo išrinktas New Yorko Liet. Dail. S-gos pirmininku.

● **Audrys Bačkis**, Romoje studijuojąs teologiją, kovo 18 d. bus įšventintas kunigu.

JABLONSKIS

(Atkelta iš 1 psl.)

buvę atsitikimo, kad leidėjas tokią pabaudą būtų sumokėjęs...

Kad Jablonskis tiek daug mūsų kalbos labui padarė, iš tikrųjų yra vaisius ne tik jo paties didelių gabumų, ne tik dio kiti surašydavo. Tokiu Jablonskio sekretorium, jo paties žodžiu tariant antrininku, kurį laiką teko būti ir čia rašomų eilučių autoriui. Todėl galėjau Jablonskį iš arčiau stebėti. Tai būtų jau atskira tema. Šia proga tenoriu pastebėti, kad jis savo sekretoriams buvo reiklus: reikėjo mums ne tik taisyklingai kalbėti, ne tik taisyklingai diktuojamiems rašyti, bet ir visas raštas, atskiros šio rašto raidės turėjo būti "taisyklingos". Tai buvo kieta, bet labai naudinga kalbos mokykla.

Darydamas su savo raštų leidėju sutartį, Jablonskis toliau įsirašydavo taip pat jau ir tokią sąlygą: jei leidėjas paliksiąs jo pataisytą klaidą, autoriui kiekvienu tokiu atveju mokėsiąs po 75 litus. Bet Jablonskis šypsodamasis pastebėdavo: dar nedelės jo tėvynės meilės, bet ir jo didelio reiklumo. Antai, ilgoku straipsniu įrodęs vieno katekizmo (Liuterio "Mažo katekizmo" vertimo) turinio netinkamumą ir kalbos nežmoniškumą, šį straipsnį baigia tokiu kietu reikalavimu: "Mūsų 'Kultūros sekciją', išleidusią šitą katekizmą, šaukiu visuomenės tieson: reikalauju, kad ji visuomenės pingus, išleistus šitam katekizmui, tuojau sugrąžintų, kad to katekizmo mokslo reikalui nebepardavinėtų, kad ji kuo veikiausiai sunaikintų... To reikalauju — mūsų tautos, mūsų tautos įstaigos, lietuvio, kalbos mokytojo vardu!" (I 69).

Kaip matome, Jablonskis reikalauja tautos vardu, lietuvio vardu. Ne be pagrindo: jis dirbo ne kuriai nors mūsų partijai, ne srovei, bet visai tautai, visiems lietuviams. Ir šiandien jo palikimu naudojas visa tauta. Nedaug tokių žmonių turim, nes kitus, net nepriklausomos Lietuvos prezidentus išsidalina partijos ir srovės. Todėl Jablonskis visiems mums brangus. Iš tikrųjų lietuviškasis mūsų gyvenimas būtų daug kultūringesnis ir šviesesnis, jeigu turėtume savo tarpe daugiau Jablonskio dvasios ir širdies žmonių.

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS

Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON'

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

TAI YRA FAKTAS NUO 1905 METŲ

Leopills yra prirašomos kenčiantiems nuo vidurių užkietėjimo. Leopills suteikia saugų ir švelnų palengvinimą. Leopills yra grynas daržovių vaistas viduriams, kuris grąžina reguliarumą naturaliu būdu. Užsakykite pas savo vaistininką — 50 už $1.00. Nepriimkite pakaitalų. Pinigų grąžinimas garantuotas.

J. F. EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

CRANE

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ Pres.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4¼%

NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS

Mokami nuo vasario 1 d., 1960

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos m. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 8 p.p. ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 p.p. SEŠTAD. ..... 9 v. r. iki 12 val. d. Trečiad. uždaryta

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

SOPHIE BARCUS RADIJO VALANDA

Visos programos iš WOPA

A.M. 1490 Kilocicles FM 102.7 P.M.

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryte. Šeštadienį ir sekmadienį 8:30 iki 9:30 val. ryte. Vakaruškos pirmadienį 7 val. vak.

Raštinė: 7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Telef. HE 4-2413.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė.

PRECIN PHOTO STUDIO

(Incorporated)

EDVARDAS ULIS, sav.

4068 ARCHER AVENUE

Tel. VIrginia 7-2481

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.

Tel. RE 7-7083

MOKAM AUKŠTUS DIVIDENDUS ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ!

INDĖLIAI APDRAUSTI IKI $10.000.00

Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sect'y LA 3-8248

VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta.

Ambalansų patarnavimas dieną ir naktį

Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dayse ir tuojau patarnausime.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
718 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLympic 2-5245 ir TOwnhall 3-9687

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

LICENSED BY U.S.S.R.

BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue — Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272

NEWARK, N. J. — 312-314 Market Street. — Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681, BOwling Green 9-6992

❊ Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. ❊ Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas nieko nemoka. ❊ Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. ❊ Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. ❊ Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 v. v. Šeštad ir sekm. nuo 9 v. r. iki 4 v. v.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue, NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	1241 N. Ashland Avenue CHICAGO 22, Ill. HUmboldt 6-2818	46 Whitehead Avenue SOUTH RIVER, N. J. Tel. CLifford 7-6320
832 North 7th Street, PHILADELPHIA 23, PA. WAlnut 3-1747	1028 Kenilworth Ave., CLEVELAND 13, OHIO, Tel. PRospect 1-0696	126 Tilghman St. ALLENTOWN, PA. HEmlock 5-0415
109 Burnet Park Drive SYRACUSE, N. Y. GRanit 8-8435	11601 Jos. Campau Ave., DETROIT 12, MICH. TOwnsend 8-0298	397 A West Broadway SO BOSTON, MASS. ANdrew 8-2718
107 So. Vermont Ave LOS ANGELES 4, CALIF. DUnkirk 5-6550	643-47 Albany Avenue HARTFORD 6, CONN. CHapel 7-5164	1900 Fleet St. BALTIMORE 31, MD. DIckens 2-4240

558 Hudson Ave., ROCHESTER 5, N. Y. Tel. BAker 5-4210

NOREDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET

Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

DIDŽIAUSIA IR MODERNIŠKIAUSIA PAMINKLŲ DIRBTUVĖ CHICAGOJE

Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupysite!

John Savickas Monuments

11849 So. Kedzie

Chicago 43, Ill.

Jūsų pasirinkimui didžiausias rinkinys gatavų pavyzdžių.

Dėl susitarimo (appointment) galite pašaukti kiekvienu laiku.

Telefonai: BE 8-3632 arba BE 3-4718

Atidara kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 v. vak.

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMĖNIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CLiffside 4-5665; VI 7-0618

SU MEILE LIETUVIUI

Palyginamai šiltos paskutiniosios rudens dienos nusinešė Chicagoje įvykusio Balfo jubiliejinio seimo atgarsius — darbingas, tvarkingas, netriukšmingas, persunktas rūpesčių ir pagalba vargstančiam lietuviui.

Balfo pirmininkas kan. J. Končius džiaugėsi čikagiečių darbais ir šiltu, puikiu delegatų priėmimu.

Darnus buvo balfiečių darbas, daugelis jųjų suminėti, pagerbti. O tačiau negalima nutylėti vieno asmens, kurio nei pavardė seimo rengimo komitete nefigūravo, nei nesimatė padėkos žodžių spaudoje, o suvaidino svarbią rolę. Tą žino Balfo darbuotojai, kurie kartu dirbo. Tai buvusi ir naujai perrinkta Balfo direktorė ir centro valdybos vicepirmininkė Marija Rudienė.

Marija Rudienė — pavyzdinga motina ir savo tautos ištikima dukra. Ji gali būti pavyzdžiu ne vienai tremtinei, šaltai žiūrinčiai į lietuvybės reikalus ar abejingai savo vaikų nutautėjimui.

Čia gimusi, Lietuvos nemačiusi, ji savo dukrą siunčia į Chicagos Lituanistikos Mokyklą, praveria jai vartus į Alice Stephens dainininkių ansamblio eiles. Augindama ketvertą vaikučių, didelės įmonės savininkė, kuriai laikas — pinigai, anot to priežodžio, ji daugiausia valandų pašvientia visuomeniniams darbams. Viena tremtinė visai neseniai stebėjosi: "Kad tremtiniai darbuojasi savo tautos labui — visai suprantama, bet kad Marija ir Antanas Rudžiai tiek daug nuveikia lietuviškiems reikalams — tai tikras pasišventimas!" Ar tai lietuviškas vadovėlis, ar lietuviškoji opera, alkstantis ar vargstantis — kiekvienas lietuviškas reikalas randa savo šiltą kampelį jų plačioje širdyje. Su dosnia šelpiančia ranka, su darbu ir pavyzdžiu jie pirmaujančių lietuvių priekinėse eilėse.

Balfo rengimo komisija matė Marijų Rudienę ne tik susirinkimuose, duodančia naudingus patarimus, bet ir energingai dirbančią. Kiekvienas pradėtas ir nebaigtas darbas jos buvo užbaigtas. Ji rūpinasi seimo leidinio patobulinimu, ji rašo anglišką tekstą adresui, ji suranda dovaną kardinolui. Banketo surengimai — tai jos žinomi pasisekimai, ką patyrė ir Balfas.

Negana to, M. Rudienė energingai sukviečia svečius, sudarydama viena pati net aštuonetą stalų. Ji sielojasi, tiesiog pergyvena Balfo visokeriopu pasisekimu. Ir po to, kai visi džiaugiasi viltis peršokusiais rezultatais, ji spindinčiu veidu, besišypsančiomis lūpomis sako:

Marija Rudienė, naujai perrinkta Balfo direktorė ir centro valdybos vicepirmininkė.

"Jūs tai padarėte, jūsų darbai buvo pripažinti ir pagerbti tokių aukštų svečių, kaip kardinolo ir aukšto valdžios pareigūno iš Washingtono".

Kita Chicagos visuomenininkė, nesireklamuojanti, bet visur jaučiama ir mėgiama, yra Fausta Manelienė, daug prisidėjusi prie Balfo seiminio banketo pasisekimo. Jos vienos pastangomis bent pusšimčiu svečių padaugėjo. Ji buvo puiki banketo pirmininko inž. Antano Rudžio dešinioji ranka.

O jau tos darbščiosios bitelės — šeimininkės, per tris dienas maitinusios delegatus, tikrai vertos didžios padėkos. Jas Balfas matė ne pirmą ir ne paskutinį kartą. Vadovaujamos nepaprastos energijos Konstancijos Repšienės, buvo žvalios padėjėjos: O. Banienė, Bytautienė, A. Eidukonienė, U. Lipčienė, E. Markūnienė, Gr. Micevičiūtė, K. Micevičienė ir Stankienė.

St. S.

JONO XXIII ŽODIS MOTERIMS

Šv. Tėvas tarp daugelio tūkstančių maldininkų priėmė Italijos katalikių moterų centro dešimtojo tautinio suvažiavimo dalyves. Grupę sudarė 600 atstovių iš visų Italijos provincijų.

Italijos katalikėms moterims, atstovaujančioms du milijonus savo organizacijos narių, popiežius kalbėjo apie moterį šeimoje ir darbe, savo žodžiu pagilindamas šiemetinio suvažiavimo studijų temą. Išreiškęs džiaugsmą dėl organizacijos atliktų darbų, Šv. Tėvas kvietė katalikes moteris savo veikla apimti visas šeimos, pilietinio bei socialinio gyvenimo sritis.

Šeima ir darbas yra du pagrindiniai centrai, apie kuriuos sukasi moters gyvenimas.

1) Šeima yra toji natūrali aplinka, kurioje vyksta žmogaus asmenybės formavimasis, kurioje gali nurimti gyvenime iškilusios audros. Šią šeimos šventovę šiandien iš visų pusių supa pavojai. Reikia, — pabrėžė Jonas XXIII, — kad moterys turėtų pakankamai drąsos ginti šeimą nuo klastingų priešo puolimų; reikia, kad jos nenuilstamai budėtų šeimos sargyboje, reikalui esant, pasinaudodamos ir įstatymų apsauga.

Ginant šeimos šventumą, negali būti perdidelės jokios pastangos. Šeima yra Dievo dovana. Šeimos gyvenimui dėl to reikia pasirengti visu rūpestingumu. Tiktai šeima gali sudaryti tikrojo, gero vaikų auklėjimo sąlygas. Šeima žmogui yra viskas arba beveik viskas! Vaikas ir jaunuolis šeimoje išmoksta sekti gerus pavyzdžius, išmoksta apsisaugoti nuo pragaištingos blogio įtakos. Net tėvams ir seneliams šeima yra saugi priebėga gyvenimo kovose bei krizėse.

Moteriai šeimoje tenka ypatinga vieta, — kalbėjo Šv. Tėvas. — Žmona ir motina turi būti šeimos siela. Žmonos ir motinos balso, jei jis yra budrus ir protingas, namuose klausosi visi. Motinos padrąsinimas, prašymas, įspėjimas pasilieka pačiose vaikų širdies gelmėse. Tik vienas Dievas žino, kiek daug motinos žodis atneša naudos Bažnyčiai ir visai žmonių bendruomenei.

2) Kalbėdamas apie moters darbą, popiežius priminė tas problemas, kurios iškyla mūsų laikais. Moteris mūsų laikais siekia didesnės ekonominės laisvės bei nepriklausomybės. Darbas šalia namų židinio jai suteikia daugiau laisvės, bet iš kitos pusės ja atitraukia nuo tiesioginio vaikų auklėjimo uždavinių, kuriuos jai uždeda pati prigimtis. Nelengva mūsų laikų moteriai po sunkaus dienos darbo atlikti vaikų auklėjimo pareigą ir duoti namų židiniui tą jaukumą bei giedrumą, kurio iš jos laukia visa šeima. Kad galėtų savo sunkius uždavinius gerai atlikti, — baigė savo žodį Šv. Tėvas, — moteris turi gaivintis sakramentų malonėmis ir tvirtai pasitikėti Dievo ir Nekaltai Pradėtosios Dangiškosios Motinos globa.

Paveikė filmų pasmerkimas

Hedda Hopper, nuolatinė Hollywoodo korespondentė, turinti kasdieninį savo skyrių "Chicago Tribune" dienraštyje, jame rašo:

"Negaliu suprasti, kodėl filmų gamintojai taip nusiminė, paskelbus katalikų kovą prieš parnografinius filmus ir įvairių iškrypėlių atvaizdavimą juose. Juk mes matėme tai ateinant ir klykte klykėme ištisais metais dėl prievartavimo, svetimoteriavimo idealizavimo, kanibalizmo ir parnografijos atvaizdavimo filmuose. Aš turiu tūkstančiais skundų laiškų iš lankančiųjų kinus. Filmų gamintojai visa tai pergyveno ir anksčiau. Tai buvo "Linksmoji Našlė", direktoriaus Eric von Stroheim pastatyta, kuri pagimdė "Legion of Decency". Po to mes turėjome "Gamintojų kodeksą", bet daugelis gamintojų išmetė jį pro langą ir ėjo savo keliu. Užsieniniai filmai blogesni dar už mūsų. Tačiau dar ne visi filmai yra tokie, ačiū Dievui.

Gamintojai sako man, kad tokie filmai vaizduoja gyvenamąjį laikotarpį. Aš sakau, kad filmai skiriami pasilinksminimui. Walt Disney prasikišo visų priekyje, nurodydamas mums tikrąją kryptį; jo pastatytieji filmai yra visi puikūs. Tos pačios bėdos veisiasi New Yorko scenoje; prostitutės ir jųjų namai vaizduojami ir turi didelį pasisekimą veikaluose: "Irma La Duce", "Tenderloin", "The Hostage" ir "Taste of Honey" Kaip jie tuos veikalus atvaizduos ekrane, neturiu supratimo, bet jie mėgins".

Daugelis gauna patarimus, bet tik išmintingieji nuo jų praturtėja.

— Syrus

Mažumos laimėjimas

New Yorkas bus pirmasis didmiestis šioje tautoje, nereikalaująs informacijos apie naujai gimusio kūdikio odos spalvą ar rasę jojo gimimo metrikoms, — buvo pranešta pirmadienį.

Sveikatos depart. aukšta pareigūnė Leona Baumgartner pasakė, kad jau nuo sausio 1 d. gimusio kūdikio spalva ir rasė bus pažymėta tik slaptuose, niekam neprieinamuose, medicinos sveikatos sąrašuose. Tie sąrašai bus prieinami tik viešosios sveikatos darbuotojams dėl įvairių tyrinėjimų ir statistikos tikslams.

Dr. Baumgartner pastebėjo, kad tokių žygių buvo griebtasi po to, kai gauta daug nusiskundimų. kad gautos informacijos iš metrikų apie spalvą ir rasę buvo panaudotos diskriminuoti mažumos grupę.

Maurine Neuberger, iš Oregon, naujai išrinkta senatorė.

Carol Fox — 1960 m. Pasižymėjusi Moteris

Carol Fox, Chicagos Lyric Operos steigėja ir generalinė menedžerė, buvo išrinkta 1960 m. Pasižymėjusia Moterimi. Carol Fox privatiniame gyvenime žinoma vardu Mrs. C. Larkin Flanagan, buvo išrinkta klubo vardu "The Women's Advertising Club of Chicago", jam švenčiant 43-čią gimtadienį.

Toks kasmetinis pripažinimas yra dešimtas, suteiktas moterims už "charakteringą įnašą į bendruomenės gyvenimą ir jų atitinkamas profesijas".

1952 m. aukščiau minimas klubas panašų titulą suteikė Juzei Daužvardienei.

Carol Fox rodo visad didelį prielankumą lietuviams ir dalyvaudavo lietuvių Vyrų choro statomose operose.

LAIMINK NAMELIUS!

(„Bless this house", muzika M. H. Brahe'o)

Laimink, Dieve, namelius
Saugok dieną, naktį juos!
Laimink sienas taip tvirtai,
Kad stovėtų amžinai;
Laimink stogą ir lubas,
Kad gyventų ten taika;
Laimink, Dieve, jų duris,
Meilei, džiaugsmui jas atdaryk!

Laimink langus, kad šviesa
Ten spindėtų dangiška;
Laimink židinio liepsnas,
Tekyla dūmai į dausas!
Laimink žmones ten visus,
Saugok mus nuo nuodėmių...
Laimink, Dieve, kad visi
Būtų Dangui tinkami!
Laimink, kol prašvis diena —
Ateiti pas Tave!

Laisvai vertė *Izabelė Motekaitienė*

MOTERYS, GROŽIS IR RINKIMAI

EDVARDAS ŠULAITIS

Prieš 40 metų, kada Kongresas priėmė Konstitucijos 19-tą priedą, suteikiantį moterims lygias teises su vyrais ir leidžiantį joms balsuoti rinkimuose, mažai kas galvojo, kad moterys galės suvaidinti didelį vaidmenį šio krašto politikoje. Tačiau šiandien matome priešingą vaizdą, nes moterų jau užtinkame įvairiuose JAV valdžios postuose, o taip pat jų turinčiųjų teisę balsuoti skaičius prašoka vyrus daugiau negu trimis milijonais.

Moterų kovos dėl toisių Amerikoje

Apie 7 dešimtmečius moterys turėjo kovoti dėl savo teisių Amerikoje. Ankstyvieji atvykėliai iš Europos kartu į šį kraštą atsivežė įsitikinimą, kad moterų vieta yra tik namuose ir joms nereikia maišytis "vyrų pasaulyje". Ilgą laiką buvo nesiskaitoma su moterų reikalavimu balsavimo teisių, tačiau pačios moterys čia pralaužė pirmuosius ledus.

"Lygių teisių" sąjūdis buvo stipriai išvystytas Lucy Stone, kuri gyveno 1818—1893 metais. Daugelį metų ji vedė triukšmingą kampaniją dėl moterų teisių. Pirmoji peticija dėl balsavimo teisių Kongresui buvo įteikta 1866 m., tačiau ji tada susilaukė maža palaikytojų ir buvo atmesta.

Pirmoji moteris nominuota prezidento postan

1880 m. buvo įkurta politinė partija, kurios svarbiausiu programos punktu buvo nusistatymas reikalauti lygių teisių moterims. 1884 ir 1888 metų prezidentinėse kampanijose ši partija išstatė savo kandidatu moterį Belva Lockwood. Yra sakoma, kad ji buvo pirmoji moteris, nominuota į prezidento postą.

Lygių teisių moterims pripažinimas

Prieš Kongreso moterų lygių teisių patvirtinimą, jos jau anksčiau susilaukė pripažinimo atskirose valstybėse ar teritorijose. Pirmąjį statutą, garantuojantį moterims lygias teises, priėmė Wyomingo Teritorinė Legislatūra 1869 metais. Juo pasekė Colorado 1893 m., Utah ir Idaho — 1896 m., o Washington valstybė — 1910 m. Kada 19-tas priedas buvo patvirtintas, moterys jau buvo išsikovojusios balsavimo teisę dvylikoje valstybių ar teritorijų.

Pradžioje moterys buvo labai neaktyvios naujai iškovotų teisių panaudojime. Tačiau metams bėgant, jos ne tik vis labiau pasukdavo į rinkimines būstines, bet ir pačios pradėjo kandidatuoti Kongresan ir kitoms viešosioms pozicijoms. Šiandien jau sunku rasti postą, išskyrus prezidento ir viceprezidento, kuriame nebūtų sėdėjusi moteris.

Moterų perteklius balsavime

Jau kuris laikas turinčių teisę balsuoti moterų skaičius yra didesnis negu vyrų. Pagal cenzo biuro duomenis, dabar moterys prašoka vyrus 3,283,000. Apskaičiavimai parodo, kad 1952 m. prezidentiniuose rinkimuose už prez. Eisenhowerį ir viceprez. Nixoną balsavusiųjų 52% buvo moterų balsai.

Taip pat apskaičiuojama, kad paskutiniuose balsavimuose dalyvavo labai didelis procentas moterų.

Galimas daiktas, kad, turint tokį didelį moterų balsuotojų būrį, partijos savo prezidentiniais kandidatais stengėsi parinkti jaunus, moterų akį patraukiančius vyrus. Jau, atrodo, praėjo tie laikai, kai politikoje grūmėsi barzdoti ir žilo plauko vyrai. Dabar į areną

Naujoji prezidentienė Jacqueline Kennedy šiose nuotraukose matoma kaip jauna moteris be jokio formalumo. Ji pati tvirtina neturinti jokio noro būti mados diktuotoja, bet mados ekspertai ir laikraštininkai tvirtina, kad ji bus tokia, nes ji rėdosi su ypatingu skoniu ir elegancija tiek kasdien, tiek sportišku apdaru, tiek pasirinkdama balines sukneles.

Skotiška ir moderniška — New Yorko madų kūrėjas Philip Hulitar sugalvojo naują skotišką languotą rūbą švenčių kelionėms: žalios ir mėlynos spalvos (emeraldo ir safiro); drąsi moteris, anot tų rūbų kūrėjo, galėtų su tokiu rūbu pasirodyti miesto centro gatvėse.

išeina jaunoki vadai, kurie ne tik politiniais sugebėjimais, bet ir išvaizda stengiasi vienas kitą nukonkuruoti.

Ko gero, ateis diena, kada moterys mieliau žiūrės į jų išrinktą žymią politinę figūrą, bet ne į žaviai besišypsantį, baltais piano klavišiais bežaidžiantį Liberačę arba kinkas drebinantį, susivėlusį Elvį Preslį.

Rašytojos nauja karjera

Rašytoja Pearl Buck, Nobelio premijos laureatė, būdama 68 metų amžiaus, bando įsigyti naują karjerą. Ji režisuoja filmą "Didžioji banga" ("The Big Wave"). Filmas statomas pagal vieną jos trumpesnių veikalų apie japonų kaimą, atsidūrusių tarp taifūno ir besiveržiančio vulkano.

Emocijos ir širdies veiksmas

Ienos universiteto poliklinikoje daktaras H. Kleinsorge ir G. Klumbus, panaudodami hipnozę ir elektro kardiografiją, nustatė, kad rūpesčiai, sielvartas ir ilgesys veikia koronarinius indus kaip nuodai, sukeldami jų mėšlungišką susitraukimą, o džiaugsmas išplečia tuos indus panašiai, kaip nitritiniai preparatai, pvz. introglicerinas.

Elektro - kardiografijos keliu minėti daktarai nustatė, kad ne kiekvienas džiaugsmas koronarinius indus išplečia: laukiamasis džiaugsmas to nepadaro, o tik įvykęs, pasiektas džiaugsmas, ir kad pasiektas džiaugsmas nepareina nuo gyvenimo prabangos. Pozityviai veikia koronarinius indus tokie džiaugsmai, kokius sukelia dangaus mėlynė, gėlių margumas bei įvairumas ir saulės šviesa, taigi tokios priemonės, kurios dar ir šiandien visiems yra prieinamos". (Iš "Deutsche Medizinische Wochenschrift")

— J. Gs

Aforizmai

Keturiasdešimt yra jaunystės senatvė; penkiasdešimt yra senatvės jaunystė. **— V. Hugo**

Tikras draugas yra viena siela dviejuose kūnuose.
— Aristotelis

Laikas, praleistas besijuokiant, yra gerai investuotas.
— Amerikiečių priežodis

Kas prasideda, taipgi baigiasi. **— Seneca**

Atleisk kitiems dažnai, sau — niekad. **— Syrus**

Dažnai geriau yra nematyti įžeidimo, negu jį atkeršyti.
— Seneca

Gerumas gimdo gerumą.
— Sofoklis